Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...эмнай 1921 оной ...риин 21-hээ гарана | № 4 (16227) | 1983 оной январиин 6, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, ...Р-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ...ЦСПС БОЛОН ВЛКСМ-эй ЦК-да

...сква хотын түрүү предприятинуудай коллективүү...уряагаар СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо ...улагдаhан коммунис субботник 1982 оной декабриин ... орон доторнай үнгэргэгдэбэ. Энэ субботник манай ...й арадуудай аха дүү ёhоной эбдэршэгүй бата хани ...аанай толотомо hайндэр болоhон байна. Коммунис ...отник эмхитэйгээр үнгэргэгдөө, бүтээсэ ехэтэй, ша...айнтай ажал хэгдээ, арадай ажахын үндэр үрэ дүн...туйлагдаа. Даб дээрэ абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, ...миллион шахуу хүн субботнигто хабаадаhан байна, ...миллионhоо дээшэ түхэригэй промышленна продук...ргагдаа, 162 миллион шахуу түхэриг арбан нэгэдэ...абан жэлэй жасада оруулагдаа.

...ммунис субботник хадаа ороной ажабайдалда шуха...олитическэ үйлэ хэрэг болобо. Бүхы республиканүү...хизаарнуудай ба областьнуудай ажалшад габшагай ...габьяата ажал хэрэгээрээ партиин дотоодын болон ...дын политикые нэгэн hаналтайгаар hайшаан дэмжэ...айhанаа үшөө дахин баталhан. 1982 оной даабари...ые, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэ...э абтаhан социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ. КПСС...К-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэри...ые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруул...байна.

...ПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй ...т, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК шэн габьяата, түлбэ...й ажалайнь түлөө хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, ...нерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ба алба хааг...а, залуушуулда, Совет Арми ба Флодой сэрэгшэдтэ, ...й болон ажалай ветерануудта, СССР-эй байгуулаг...ар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан коммунис суббот...э эдэбхитэйгээр хабаадаhан бүхы хүнүүдтэ гүнзэгы ...алэй баяр баясхалан хүргэнэ.

...ПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүү...Совет ажалшадай дура хүсэлэнгүүдые хараада абажа, ...тнигто олдоhон мүнгэ элүүрые хамгаалгын эмхи ...ануудые, hургуулинуудые, хүүгэдэй саадуудые, яс...удые барихыень союзна республиканудай, Москва ...и Ленинград хотонуудай мэдэлдэ үгэхэ гэжэ шиидхэбэ.

...РШАВСКА ДОГОВОРТО ОРОДОГ ...ҮРЭНҮҮДЭЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ ...УБШЭЛЭЛГЫН КОМИТЕДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

...шавска Договорто оро...гүрэнүүдэй Политическэ ...элэлгын комитедэй ээл... зүблөөн хүдэлмэрээ ...ин 4-дэ Прагада эхил...

...өөндэ хабаадана гэ...

...гарин Арадай Рес...каhаа — БКП-гэй ЦК-...Генеральна секретарь, ...эй Гүрэнэй Соведэй ...үүлэгшэ Т. Живков, де...ие толгойлогшо; БКП-...К-гай Политбюрогой ... Министрнүүдэй Со...Түрүүлэгшэ Г. Фили...КП-гэй ЦК-гай Полит... гэшүүн, арадай ...ын министр Д. Джу... БКП-гэй ЦК-гай По...рогой гэшүүн, гадаа...хэрэгүүдэй министр П. ...нов, БКП-гэй ЦК-гай ...арь Д. Станишев;

...грин Арадай Республи...а — ВСРП-гэй ЦК-гай ...хи секретарь Янош Ка...делегацииие толгойлогшо; ...-гай ЦК-гай Политбю... гэшүүн, Министрнүү...Соведэй Түрүүлэгшэ Д. ... ВСРП-гэй ЦК-гай ...арь И. Варкони, ВСРП-...К-гай гэшүүн, оборонын ...тр Л. Цинеге, ВСРП-...К-гай гэшүүн, гадаа...хэрэгүүдэй министр Ф. ...

...ании Демократическа ...ликаhаа — СЕПГ-гэй ... Генеральна секре... ГДР-эй Гүрэнэй Со... Түрүүлэгшэ Э. Хоне...делегацииие толгойлог...СЕПГ-гэй ЦК-гай По...рогой гэшүүн, Мини...удэй Соведэй Түрүү... В. Штоф, Политбюро...шүүн, СЕПГ-гэй ЦК-...секретарь Г. Аксен, ...гай ЦК-гай Политбю... гэшүүн, национальна ...ын министр Г. Гоф... Политбюрогой гэшүүн, ...гэй ЦК-гай секре... Г. Миттаг, СЕПГ-гэй ... гэшүүн, гадаадын ...үүдэй министр О. Фи...

...ьшын Арадай Республи...аhаа — ПОРП-ын ЦК-гай ... секретарь, ПНР-эй ...трнүүдэй Соведэй Ту... В. Ярузельский, ...ацииие толгойлогшо; ...юрогой гэшүүн, ...ын ЦК-гай секретарь ...рек, ПОРП-ын ЦК-гай ...рогой гэшүүн, га...хэрэгүүдэй министр ...ышовский, ПОРП-ын ... Политбюрогой гэ... кандидат, национально...ороны министр ор...э. Польшын сэрэгүүдэй ...ьна штабай началь...э. Сивицкий;

...ынин, Социалис Рес...аhаа — РКП-гэй Гене... секретарь, СРР-эй ...дент Н. Чаушеску, де...ие толгойлогшо; РКП-...К-гай Политическэ гүй-

правительствын Премьер-Министр А. Дэскэлеску, Политическэ гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүндэ кандидат, РКП-гэй ЦК-гай секретарь М. Добреску, РКП-гэй ЦК-гай Политическэ гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүндэ кандидат, гадаадын хэрэгүүдэй министр Ш. Андрей, РКП-гэй ЦК-гай Политическэ гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүндэ кандидат, национальна обороны министр К. Олтяну;

Совет Социалис Республиканудай Союзhаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов, делегацииие толгойлогшо; КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков;

Чехословакиин Социалис Республикаhаа — КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, делегацииие толгойлогшо; КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь В. Биляк, Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь М. Якеш, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, национальна оборонын министр М. Дзур.

Нүхэр Г. Гусак зүблөө нээхэдээ, аха дүү оронуудай делегацинуудые үнэн зүрхэнhөө халуунаар амаршалба.

Зүблөөндэ хабаадагшад минута соо дуугай байжа, Леонид Ильич Брежневэй дурасхаалые ёhолоо.

Польшын Арадай Республикын делегацииие толгойлогшо нүхэр В. Ярузельскиин түрүүлэгэ доро түрүүшын заседани үнгэрбэ. Румынин Социалис Республикын делегацииие толгойлогшо нүхэр Н. Чаушеску хоёрдохи заседани дээрэ түрүүлэгшээр hуугаа.

Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ахамад командалагша Советскэ Союзай маршал В. Г. Куликов зүблөөндэ хабаадана. ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Д. Спачил энэ зүблөөн дээрэ Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй ПКК-гай генеральна секретариин уялгануудые гүйсэдхэнэ.

(ТАСС).

Республикымнай ажалай үдэр

СААШАНХИ ЗОРИЛГОМНАЙ БҮРИ ЕХЭ

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай фабрикын шубуушад КПСС-эй ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө эрид шангаар хүдэлөө. Иигэжэ коллективэй гэшүүн бүхэн түсэбэй дүүргэлтэдэ, өөhэдынгөө багаханшье haa, хубитануудаа оруулhан байна. Энэ туйлаhан үрэ дүнгыемнай гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, 1982 оной Бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгөөр РСФСР-эй Министрнүүдэй соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугаар, Хүндэлэлэй дипломоор шагнаа. Эндэhээ фабрикымнай шубуушад, мэргэжэлтэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ эршэмтэйгээр хүдэлжэ, туйлаhан амжалтаяа бүри батадхаха гэhэн зорилго урдаа табинхай ажаллажа байна.

Манай Бэрээнэй-Адагай отделениин шубуушад үнгэрhэн жэлэй эхиндэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар үндэгэ абаха хэмжээе улам ехэ болгохо талаар бии байгаа арга боломжонуудаа тоолоjо үзөө hэн. Иигэжэ хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдээ элирүүлhэнэй hүүлээр дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа hэмди.

1982 оной туршада бидэ бүхыдөө 7 миллион үндэгэ абаха гэхэ гү, али тахяа бүхэнhөө дунда зэргээр 204.1 үндэгэ суглуулха зорилго урдаа табяа бэлэйбди. Тэрэнээ бэелүүлхын тула жэлэй туршада хүн бүхэн шилээд оролдоо гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Мүнөө шэнэ жэлэй дабаан дээрэ гараад, hөөргөө эрьежэ харахада, манай шубуушад үнгэрhэн жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа.

Тусхайлбал, бүхыдөө 7.6 миллион үндэгэ абаа гэхэ гү, али тахяа бүриhөө 222 үндэгэ суглуулжа, жэлэйнгээ түсэбые нёлондо жэлэй декабриин эхиндэ дүүргэhэнээ мэдүүлээ hэн.

Отделениин түрүү шубуушад Тамара Пивоварова, Анатолий Пушкарев, Нина Савельева, Галина Мясникова болон бусад түсэбэй дүүргэлтэдэ өөhэдынгөө хубитануудые яhала оруулhан байна.

Байгша ондо бидэнэрэй урда бүришье ехэ зорилго табигданхай. Юуб гэхэдэ, гүрэн түрынгөө үндэр шангые гурба удаа абаад байхадаа, хүн бүхэн муугаар хүдэлхэ эрхэгүй гээшэ. Энэ жэлдэ манай коллектив бүхыдөө 8,7 миллион үндэгэ абаха гэхэ гү, али тахяа бүриhөө дунда зэргээр 237 үндэгэ суглуулха гэhэн социалис уялгатай. Тэрэнээ заатагүй дүүргэжэ шадаха байhанаа бултанайнгаа зүгhөө мэдүүлнэб.

Р. БУДАЕВ.
Улаан-Үдын шубуунай фабрикын Бэрээнэй-Адагай отделениин ахалагша зоотехник.

МҮНӨӨНЬӨӨ БЭЛЭДХЭЛ ХЭГДЭНЭ

Сабшалан тарялангай үрэжэл hайжаруулха гээшэ ажахы бүхэнэй зайлуулашагүй шухала зорилго мүн. Ниитынгээ адууhа малда хүсэд хүрэхөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула түхэреэн жэлэй туршада сабшалан, полиин үрэжэл hайжаруулха лугомелиоративна отрядууд эмхидхэгдэнхэй юм. Жэшээлбэл, Захааминай районой Михайловкын совхозой лугомелиоративна оньhожоруулагдамал отрядай механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ hургааг отолжо бэлдэнэ. Тэдэнэр бүхыдөө 6 мянган hургааг бэлэдхэжэ, 4 километр утатай посхоод бариха юм.

Тус совхозой сабшалан, поли дээрэ районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд hаянай наг шэбхэ гаргажа, ехэхэн туhаламжа үзүүлээ. Эндэ механизаторнууд Мунко Чимитов, Алексей Лубсанов гэгшэд эршэмтэйгээр ажаллаа. Богонихон болзор соо тэдэнэр 1500 тонно органическа үтэгжүүлгэ зөөгөөд байнхай.

Байгша ондо ажахын луговодууд 1200 кубометр тошо мүлhэ хүргэхэ түсэбтэй юм. Шэнэ жэлhээ захалжа тошо халяаха хүдэлмэрээ улам эршэтэйгээр ябуулна.

Совхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ булүүр станцинуудые заhабарилжа тухагүй. Сергей Будаевай хүтэлбэрилдэг заhабарилагшадай бригада үшөө нэгэ булүүр станци бэлэн болгожо гаргаа.

А. ДОНДУПОВ.
Захаамин.

ЭДЕЭ ХООЛ ЭЛБЭГЖЭХЭ

— Мүнөө бүхы оромнай Эдеэ хоолой программа бэелүүлхын түлөө хүдэлжэ байна. ...Тэрэ абтаhан Программа доторнай эгээл түрүүшын ээлжээндэ дүүргэгдэхэ, хойшолуулагдашагүй зорилгонууд тодорхойлогдонхой гэжэ мэдээжэ. Зүгөөр Холын хойто зүгэй байдал тухайгаа бодожо үзэхэ ёhотойбди, — гээд СССР-эй байгуулагдаhаар жаран жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов хэлээ hэн.

Энэ хадаа гансашье хүдөө ажахын коллективүүдэй шиидхэхэ хэрэг бэшэ. Эндэ промышленна предприятинууд, транспортын, барилгын эмхи зургаанууд өөhэдынгөө хубитые оруулха зэргэтэйл. Тэдэнэр өөhэдынгөө хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангахын тула хамhабариин ажахынуудые эмхидхэхэ байна.

Партиин ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ хараалагдаhан энэ гүн ехэ холын хараата зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар Шулуутайн леспромхоздо горитой ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Эндэхи хамhабариин ажахы бүри 1973 ондо эмхидхэгдэhэн юм. Тэрэ гэhээр үнгэрhэн юhэн жэлэй хугасаа соо тус ажахы тогтониjонги кадрнуудтай шилээд хүгжэнги коллектив болонхой.

Мүнөө леспромхозой хамhабариин ажахы 805 гектар газартай. Тэрэнэй 350 гектарынь тарялангай газар, бусад талмайнь сабшалан, бэлшээри юм. Энэ талмайhaa үнгэрэгшэ жэлдэ 61945 центнер ногоон hолоомон, 512,3 центнер үбhэн абтаа. Тиигэжэ ажахын малда үбэлжэлгын үедэ хэрэгтэй болохо үбhэ тэжээлэй 75 процент бэлэдхэгдэhэн байна.

Ажахыда мүнөө 498 үхэр, тэрэ тоодо 143 hаамхай үнеэд, 887 гахай (тэрэнэй зуунинь эхэ гахай), 27 морид харууhалагдана. Гадна 112 бүлэ зүгы үсхэбэрилэгдэдэг юм. Эдэ бүхы малhaa абтаhан ашаг шэмэ леспромхозой хүдэлмэришэдэй эдеэ хоолой хэрэглэмжэ хангалгада үгтэдэг. Энэл хэрэгые шиидхэлгэдэ хамhабариин ажахыда дүрбэн хүнhөө бүридэhэн партийна бүлэгэй, дала гаран хүдэлмэришэд, дүрбэн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ болон 14 механизаторай, анхарал оролдолго зорюулагдана. Тиигэжэ, жэшээнь, 1982 ондо гахайн 566,8 центнер мяхан, үхэрэй 121,7 центнер мяхан, адуунай 80 центнер мяхан абтаа. Мүн 2275.4 центнер hүн, 20 центнер мёд хүдэлмэришэдэй столдо хүргэгдэhэн байна. Гадна эндэхи хоёр мянган дүрбэлжэн метр талмайтай тепличнэ комплексhоо 135,6 центнер үгэрсэ, 3,7 центнер помидор хурягдаhан байха юм.

Түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлые, гүрэн түрынгөө байгуулагдаhаар 60 жэлэй алдарта ойн баярай жэлые түгэсхэн, гурбадахи жэлые угтаад байхадаа, леспромхозой дирекции партийна, профсоюзай комитедүүд хүдэлмэришэдэйнгөө эдеэ хоолой хэрэглэмжэ улам hайнаар хангахын тула хамhабариингаа ажахые саашадань 1990 он хүрэтэр улам хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хараалангхай. Тиин газар тарялангынь hайжаруулагдаха, адууhа малынь улам олошоруулагдаха байна. Мүн хүдэлмэриин эмхидхэлэй, кадрнуудайшье асуудалнууд хараалагданхай.

Д. ДАШИЕВ,
манай корр.

Загарай.

АЛТАШАД АМЖАЛТАТАЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Маловска геолого-бэдэрэлгын участогай Виктор Петрович Соболевой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын коллектив онсо шалгарна. Холын хойто Баунтын районой Ципиканай геолого-бэдэрэлгын партиин ашагта малтамалнуудые бэдэрэгшэдэй дундаhаа эрхимлэhэн тус коллектив энэ жэлэй хаhа соо бүхыдөө 6 мянган кубометр элhэ угааха түсэбөө 9558 кубометртэ хүргэжэ, даабаряа 159 процент бэелүүлээ юм.

Дуршэлтэй бэрхэ бульдозерист, коммунис ажалай ударник Виктор Петрович Соболевой хүтэлбэрилдэг бригада ерэхэ жэлэйнгээ халада шударгыгаар бэлдэжэ байнхай.

А. ЦЫРЕНОВ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРОО

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой олохон цехүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэй түсэбые болзорhоонь урид сүм дүүргэhэн тухайгаа мэдүүлбэ. Жэшээнь, Вера Петровна Красиковагай хүтэлбэрилдэг бэлэдхэлгын, В. И. Ельниковэй толгойлдог гальваническа цехүүд, тиихэдэ И. Ц. Бадмацыреновэй ударидадаг инструментальна цехүүд үндэр амжалта туйлаhан байна.

Предприяти соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ цехүүдэй дундаhаа гальваническа цех түрүүлээ. Декабрь hарынгаа түсэбые 143 процент дүүргэhэн Ольга Алексеевна Ефимовагай хүтэлбэрилдэг мастерска участок мүн лэ түрүүшүүлэй тоодо оронхой. Тиихэдэ механическа цехэй коммунист Константин Игнатьевич Матвеевэй ударидадаг КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ токарьнуудай бригада габшагай ажалаараа бэшэнhээ шалгарба.

Манай корр.

Мухар-Шэбэрэйхидэй жэшээгээр

ХАРААЛЬАН СООГОО

— Һүүлэй жэлнүүдтэ машина, техникээ hайнаар заhабарилха, зүбөөр хадагалха талаар Хяагтын совхозойхид яhала ехэ оролдолго гаргадаг болонхой. Тиишэ ябаа haa, мастерскойдонь орожо хараарайгты, — гэжэ районой хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер В. В. Карпов манда түрүүн хэлэhэн байгаа.

Үнэхөөрөө, эндэхи проходнойн үүдэ ороhоор бүхы юумэнэйнь нэгэл зохид гуримтай, хашаа соонь уужам салуу байхань абаhаар обёорогдобо. Эндэ тэндэ орьё-торьё үлүү түмэр түдэгын, эбдэрhэн, хэрэгhээ гараhан техникын обойжо хэбтэхэнь харагданагүй. Хашаагай нэгэ захадань үндэр hарабша доро комбайнууд, нүгөө тээнь талада хана сеялкэ, плуг, культиватор гэхэ мэтэ жэрытэр табяатай байнад. Эндэнь заhабарилгын гол мастерскойhоо гадна, баhал комбайн болон хүдөө ажахын элдэб машинануудые оруулжа заhабарилха тусхай депо, запасной хэрэгсэлнүүдые хадагалха склад, трактор, автомашинануудые оруулха гаражнууд бии. Ехэнхи барилганuудынь шулуугаар хэгдэнхэй.

Ажахын ахамад инженер Ю. В. Нечаев МТМ-е даагша И. А. Кожин хоёрые дахаад, тракторнуудай заhабарилагдажа байhан гол мастерской соонь оробобди. Эндэ нэгэ доро гусеничнэ хоёр, колесно зургаан трактор оруулагдажа задалагдаад, заhабарилагдажа байна. Хүдэлжэ байhан хүнүүдыньшье тиимэ олон бэшэ.

— Бидэ техникээ бригадна-узловой аргаар заhабарилнабди. Бригада гэхэ гү, али хүн бүхэн өөhэдынгөө трактор оруулаад заhабарилна. Хэрэгтэй болоходонь хүнүүдые нэмэжэ табинабди. Тиихэдэ тракторай гол шухала узелнууд урдынхи мэтэ тусхай цехүүдтэ заhабарилагдаа ааб даа. Хэрбээ запасной частьнуудай дуталдаагүй hаань, тракторнууд хараалагдаhан болзортоо бэлэн болгогдожо гаргагдаха hэн. Тиэд заримдаа энэ тэрэ деталиин дуталдахада бэлэн болоhон шахуу тракторнуудые хэды хоногто эндээ байлгаха баатай болонобди, — гэжэ Владимир Викторович хөөрэнэ.

— Нэгэ тракторые дунда зэргээр хэды хоногто заhабарилнабта? — гээд асуухада, МТМ-е даагша нүхэр Кожин ингэжэ хэлэнэ.

— Һарын hүүлшын арбан хоногто ДТ-75 түхэлэй хоёр, МТЗ-50 түхэлэй зургаан трактор заhабарилжа гаргаабди. Заатал haa, тиимэл түргэнөөр заhабарилха бэшэ, харин бүхы хүдэлмэриие саг соонь, hайн шанартайгаар бүтээхэ гээшэ гол шухала хаюм даа. Һаяшаг бэлэн болгогдоо гэhэн хоёр тракторые дахин комиссяар шалгажа, үсөөн бэшэ дутагдалнуудые элирүүлhэн бэеэрээ, тэдэниие усадхаха даабари үгөө hэмди.

— Ерэхэ хабарай тарилгын урда тээ бүхыдэнь хэды трактор заhабарилха haa, мүнөө хэдыень бэлэн болгобо гээшэбта?

— Тусхай графигай ёhоор бүхыдэнь 26 гусеничнэ, 44 колесно трактор заhабарилха ёhотойбди. Һүүлэй мэдээгээр 12 гусеничнэ, 15 колесно трактор бэлэн болгогдожо гаргагдаа. Үшөө арбаад трактор заhабарилагдажа байнхай. Мүн баhа нэгэ К-700 түхэлэй трактор заhабарилгаhаа hаяар гарахань. Тиихэдэ Госкомсельхозтехникын Тарбагатайн нэгэдэлдэ үшөө 3 трактор заhабарилуулжа асараабди, — гэжэ ахамад инженер хэлэнэ.

Шухала хэрэгтэй запасной частьнуудай заримдаа дуталдажа, бэрхэтэй байдалай тохёолдоошье hаань, заhабарилгын цехүүдтэ хүдэлдэг механизаторнууд ехэхэн шадабари, оролдолго гаргажа, мастерскойн бүхы ажалые яhала урагшатайгаар ябуулна гэжэ ахамад инженер, МТМ-е даагшашье магтаа бэлэй. Жэшээнь, двигательнүүдые заhабарилдаг мэргэжэлтэй Владислав Ямпилов, электро-түхеэрэлгэнүүдые заhадаг Анатолий Кожин, түлишын аппаратура бэлдэдэг Степан Казаков гэгшэдые онсолон тэмдэглээ. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабарие hайн шанартайгаар дүүргэдэг.

— Бидэ Мухар-Шэбэрэй районой механизаторнуудай жэшээгээр социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, заhабарилгын хүдэлмэриин эршэ, шанарые улам дээшэлүүлхэ зорилго табинхайбди. Энэ талаар бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ, илангаяа аргатайл hаань хуушан деталь, частьнуудые hэльбэжэ, шэнэлжэ табиха гэжэ оролдонобди, — гэжэ нүхэр Кожин мэдүүлбэ.

Мүн комбайнуудые болон газар элдүүрилгын, тарилгын машина, түхеэрэлгэнүүдые заhабарилдаг бригадынхид баhал муу бэшээр ажаллана. Тэдэнэр даб дээрэ заhабарилагдаха ёhотой 31 комбайнай арбыень, 64 сеялкэнүүдэй 20 гарыень, олохон плуг, борной, культиватор гэхэ мэтые бэлэн болгожо, жагсаалда табяа. Эндэ дуршэлтэй механизаторнууд С. И. Корытов, П. М. Зеленецкий, В. Ц. Будаев, П. П. Козолученко гэгшэд хүдэлнэ.

Тобшолон хэлэбэл, совхозой механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа, hайн ургаса абаха үндэhэ hуури табихаар эрмэлзэнэ.

М. НАМЖИЛОВ.
Хяагтын район.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой 21-дэхи цехэй реле суглуулдаг участогта «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Аграфена Джатина, Александра Богидаева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд хүдэлдэг. Тус бригадануудта 42 хүн ажалладаг юм. Тэдэнэр түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэдэг, хэhэн приборнуудынь hайн шанартайгаар тушаагдадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь-суглуулагшад Феля Туманова, Тамара Фомина, Анна Ананина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала hалбари

ЛАУРЕАДТАЙ ЗЭРГЭШЭН АЖАЛЛАНА

«Ворончa» совхозой оньhон аргаар үнеэдые haaдаг шадабаритан, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат З. Грибок Гродненско областиин эрхим малшан байhан нэрэ зэргээ дахин батадхаба. 1982 ондо тэрэ үнеэн бүриhөө 5 мянган килограмм hү haahaн байна.

Үнеэдэй хойноhоо оролдосотой hайнаар, шадамараар харууhалдаг, элдэб янзын шэмэтэй hайн тэжээлээр эдеэлүүлдэг байhанай ашаар тэрэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадаа. Бүхы тэжээлээ бүйлуулжа, белогоор ба витаминаар баян зүйлнүүдээр шанаржуулдаг юм.

Түрүү hаалишантай зэргэшэн ажаллаха зуураа, фермын коллектив үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүриhөө 4500 килограммhaa дээшэ hү haahaн байна. Жэлэй даабаряар хараалагдаhанhaa мянган тонноор ехэ продукци совхоз гүрэндөө тушаагаа юм.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаhан Гродненско областиин хэдэн зуугаад малшад лауреадай жэшээгээр хүдэлнэ.

Кореличи,
Гродненско область.

ҺААЛИШАНАЙ ОРОЛДОСОТОЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Воронежско областиин Бутурлиновска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозhоо hаалишан В. Древалев таба мянгатанай эхэнэрнүүдэй заншалта клубта абтахал ёhоороо абтаhан байна. 1982 ондо тэрэ харууhалдаг үнеэдэйнгээ туд бүриhөө дунда зэргээр табан мянган килограмм hү haaгaa.

Виталий Григорьевич 20 жэл малшанаар хүдэлhэн, СССР-эй ВДНХ-да нэгэнтэ бэшэ хабаадаhан байха юм. Тэрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Тэрэнэй hамган Александра Прокофьевна баhал hаалишанаар хүдэлдэг. Хоёр жэлээр урид тэрэ таба мянгатанай клубта абтаа hэн.

Мүнөө областиин ажахынуудта 300 гаран эрэшүүл хүдэлнэ. Тэдэнэй олониинь үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана.

Воронеж.

НӨӨСЭНҮҮДЫЕ ХЭРЭГЛЭНЭ

Курганска бройлерно фабрикын хүдэлмэрилэгшэд тэжээл багаар гаргашалаад, ехэ продукци абана. 1982 ондо тэдэнэр түсэбhөө гадуур 210 тонноhоо дээшэ мяха гүрэндөө тушааhан байна.

Предприятида тэжээл бэлэдхэхэ арга технологиие нарижуулhан байгаа. Шэнэ цехтэ холимог тэжээл элдэб микроэлементнүүдээр, белогоор ба витаминаар баян зүйлнүүдээр шанаржуулагдадаг юм. Шэмэтэй hайн рационой ёhоор шубуудые эдеэлүүлhэнэй ашаар тэдэниие шахан таргалуулха болзорые хороожо шадаhан байгаа.

Ажал эмхидхэхэ түрүү арга амжалта туйлахадань туhа нэмэри болоно. Операторнууд болон түхеэрэлгэнүүдые заhабарилагшадай бүхы звенонууд нэгэ нарядаар хүдэлнэ.

Курган.

ХЯМДА ТЭЖЭЭЛЭЙ АШАГ ҮРЭ

Удмуртиин Увинска ажахынууд хоорондын гахай үсхэбэрилгын предприятида гахайнуудые эдеэлүүлхэ рацион бүри баян ба элдэб янзын болгогдоо юм. Эндэ тэжээл бэлэдхэхэ цехүүдые баряа.

Хамжаанда хабаадаhан ажахынууд 800 гектар тарялан предприятида хубааридhан байгаа. Механизаторнууд ехэ хэмжээнэй тэжээл нөөсэлhэн, шэмэ ехэтэй холимог силос дараhан байна. Энээнэй эсэстэ нёдондо жэлдэ гахай бүхэнэй шэнхүүрые дунда зэргээр 122 килограммда хүргөө. Энэнь түсэбhөө 12 килограммаар ехэ болоно. Гүрэндэ 200 тонно шахуу гахайн мяха нэмэлтэ болгон худалдагдаа юм.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ТҮЛИШЫН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН МИНИСТРЭЭР НҮХЭР И. Г. ИВАНОВЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Нүхэр Иванов Иван Георгиевичые Буряадай АССР-эй Түлишын промышленностиин министрээр томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЁНОВ.**

Секретариин түлөө
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн **Р. ГАРМАЕВ.**

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1983 оной январиин 4.

Партийна ажабайдал

ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ, ТУҺАЛХА

Профсоюзууд олон түмэн ажалшадай хабаадалгатай организаци гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ тэрэнэй хүдэлмэриие шадамараар, зохёохы шэнжэтэйгээр хүтэлбэрилхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

Энэл ушарһаа ЛВРЗ-гэй партком заводой профсоюзай организациин хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилхэ, тэрэнэй бэелүүлжэ байһан хэмжээ ябуулгануудай аша үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ сагүргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг. Тиихэдээ бидэнэр КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые нэн түрүүн хараадаа абанабди. Онсолон хэлэбэл, профсоюзай организацинууд заводой парткомтой, партийна эхин организацинуудтай хамта предприятиин бүхы хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ, хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхиие, хүсэл эрмэлзэлые саашадань улам хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Тиимэһээл партийна, профсоюзай организацинуудай ажал хэрэгүүдые тааруугаар зохёожо эрхилхэ гэжэ оролдодог байнабди. Хүдэлмэрөө ниимэр эмхидхэжэ ябуулхын тула энэ асуудалда саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг байһамнай эли. Заводой партком профсоюзай комитедтэй нягта холбоо барисаатай. Манай профсоюзай комитет хүдэлмэриингээ түсэб табихадаа, парткомой бэелүүлжэ байгаа ажал хэрэгэй гол шэглэлнүүдые заатагүй хараада абадаг байна. Партком һарын туршада дүүргэгдэхэ түсэбөө профкомтой хамта зохёожо табидаг.

ЛВРЗ-гэй партком, партийна эхин организацинууд профсоюзай организацинуудай эдэбхитэйшүүлэй дунда партиин гэшүүдые олон болгохо талаар хэмжээ ябуулгануудые ходо бэелүүлжэ байдаг гээшэ. Предприятиимнай профсоюзай һунгагдаһан хүтэлбэрилхы кадрнуудай 230-ниинь коммунистнууд юм. Заводой профсоюзай комитедэй 37 гэшүүдэй 25-ниинь партиин гэшүүн. Профсоюзай бүлэгүүдые хүтэлбэрилэгшэдэймнай дүрбэдэхи хүн бүхэниинь коммунист. Тус организацинуудай хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэйшүүлэймнай 58,3 процентнь КПСС-эй гэшүүд болоно.

Партийна, профсоюзай организацинуудай, заводой хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулгые тааруулан эрхилхэ зорилгоор манда һара бүхэндэ хамтын зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Цехүүд болон таһагуудай профсоюзай организацинуудай, предприятиин профкомой комиссиин хүдэлмэри «Локомотив» тэжэ олон хэһэгтэй газетэдэмнай саг үргэлжэ харуулагдажа байдаг. Бидэнэр профсоюзай кадрнуудай һуралсалые хараалагдаһан саг болзор соонь үнгэргэдэгбди. Тус организацинуудай эдэбхитэдтэ методическа туһаламжа үзүүлдэг кабинет манда эмхидхэгдэнхэй. Цеховэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэртэй үнгэргэгдэдэг семинар дээрэ парткомой гэшүүд, заводой хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлэдэг гуримтай.

Профсоюзуудые хүтэлбэрилхэ талаар цеховэ партийна организацинуудай бэелүүлжэ байгаа хүдэлмэри тухай асуудал партком саг үргэлжэ хаража, зүбшэжэ байдаг гээшэ. «Вагон хабсардаг болон түмэр хэрэгсэлнүүдэй цехүүдэй профсоюзай организацинуудай хүдэлмэриие цеховэ партийна организацинуудайнь хүтэлбэри тухай», «Ажалшадай амаралта болон сүлөө сагаа аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ ябадалые эмхидхэхэ талаар заводто бэелүүлэгдэжэ байһан хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудалнууд һүүлэй үедэ хаража үзэгдөө.

Цехүүдэй болон таһагуудай партийна организацинууд профсоюзуудай хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха талаар коммунистнуудай тоосоо шагнадаг байна. Жэшээлхэдэ, дизельнэ, модельнэ, автотранспортна болон бусад хэдэн цехүүдэй партийна организацинуудай бюро дээрэ, булад хайлуулгын, инструментальна, заһабариин-механическа цехүүдэй партийна суглаанууд дээрэ профсоюзай эдэбхитэд тоосоһон байна.

Заводой партком, профсоюзай комитет ажал эмхидхэлгын түрүү онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг юм. Парткомой дурадхалаар энэ хэрэгые бэелүүлхэ комисси предприятида байгуулагданхай. Тэрээнэй гэшүүд парткомой заседани дээрэ баталагдажа, заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ комиссиин гэшүүн болгогдоо һэн. Нэгэ гү, али хоёр цехэй хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзай организацинуудай бригадна турим үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэриин тоосоое комисси һара бүхэндэ шагнадаг. Тэдэнэй бэелүүлһэн хэмжээ ябуулгануудай ашаар зарим тэды үрэ дүн туйлагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, мүнөө заводто 500 гаран бригада түрүү онол аргаар хүдэлнэ. Тиихэдэ үсөөн хүнһөө бүридэһэн коллективүүд томодхогдоно, ажалай, үндэр бүтээсэ туйлаха ябадалда хубитаяа оруулһанайнгаа зэргээр салин хүлһэеэ хубаарилдаг бригаданууд һүүлэй 1,5 жэлэй туршада 4 дахин олон болгогдожо, тэдэнэй тоо 64-дэ хүргэгдөө. Коммунистнууд В. А. Попов, Ю. А. Зайцев, Е. Е. Касьянова, А. И. Милованцев, Н. А. Дьячков болон бусадай хүтэлбэрилдэг комплексно бригаданууд ажалай шэн габьяа харуулан ажаллана. Тэдэнэр түсэбтэ даабаринуудаа гүйсэд дүүргэнэ, ажалай журам болон ниитын турим сахиха хүдэлмэри тус коллективүүдтэ эмхитэйгээр ябуулагдана.

Предприятиин профком, профсоюзай организацинууд коллективүүдэйнгээ ажал ябуулгын олон асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хабаадалсадаг гээшэ. Гэбэшье эдэ бүхы ажал хэрэгтэнь партийна организацинууд тэдэндэ саг соонь хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Партком иимэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг юм. Жэшээнь, гээгдэлдэ ороод ябаһан вагоноколесно, түмэр хэрэгсэлнүүдэй цехүүдэй коллективүүдтэ социалис мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэһэн тухай асуудал парткомой заседани дээрэ хаража үзэгдөө һэн. Тус цехүүдэй партийна бюрогой болон профкомой нэрэдэ мүрысөөнэй эмхидхэл һайжаруулха талаар олон ажаглалта, дурадхалнууд ороһон байна. Тиигэжэ эдэ коллективүүдэй хүтэлбэри, партийна болон профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгэйнгээ дутуу дундануудые усадхаһан, мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые саг болзор соонь дары соносходог болоһон, ажалай журам бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлһэн байгаа. Тиихэдэ коллективнэ договорой хэр бэелүүлэгдэжэ байһые профкомой хинан шалгаха хүдэлмэридэ туһаламжын хэрэгтэй болоод байхада, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые дүүргэхэ ябадалда партком эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Жэшээлхэдэ, булад хайлуулгын цехтэ агаар сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүдые заһабарилха, цехэй досоо талые сагаадаха, үйлэдбэриин газарай шала шэрдэхэ гэхэ мэтэ удаан саг соо хэгдэнгүй байгаа. Парткомой дурадхалаар зүблөөн үнгэргэгдэжэ, эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар тусхай бүлэг эмхидхэгдэһэн, хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэһэн байна.

ЛВРЗ-гэй профсоюзай комитет хүдэлмэришэдэй ажалай, гэр байрын эрхэ байдалые һайжаруулха асуудалда анхарал саг үргэлжэ хандуулжа байдаг юм. Энэ талаар манда хэгдэжэ байһан ажал ябуулгын нэгэ хэды жэшээ дээрэ тогтолтой. Мүнөө бидэнэр нэгэ доро 100 хүнэй амарха, бэеэ эмшэлүүлхэ профилактори, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинат барижа байнабди. Мүн Котокель нуурай эрьедэхи амаралтынгаа баазые үргэдхэжэ байнабди. Тиихэдэ стадион болон Соёлойнгоо ордон заһабарилжа байнхайбди.

Иимэ асуудалнуудай шиидхэгдэжэ байбашье, заводоймнай профсоюзай организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэмнай дутуу дунданууд үшөөл бии гээшэ. Нэн түрүүн партком болон профсоюзай комитет предприятиингаа, цехүүдэй коллективүүдэй түсэбтэ даабаринуудаа гүйсэд бэелүүлхэ ябадалда горитой нүлөө үзүүлхэ ёһотой. Электрын элшэ хүсэ, материалнуудые гамтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэлдэ хүн бүхэн хубитаяа оруулха уялгатай. Тэрэшэлэн үйлэдбэридөө голодоһо гаргахагүй, оньһон техникээ дүүрэн хүсэн соонь, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ бидэндэ сэхэ хабаатай. Тиихэдэ ажалай болон ниитын журам эбдэгшэдэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха ёһотойбди. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дурдагдаһан асуудалнуудта онсо анхарал хандуулаа. Тиимэһээ тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг эмхидхэхэ, ударидаха гээшэ ЛВРЗ-гэй парткомой мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн болоно.

А. КОЛДУНОВ.
ЛВРЗ-гэй парткомой секретарь.

БАМ БАТА АЛХАМУУ[Д]

Дээдэ-Ангара мүрэнэй зүүн эрьедэ, нарһан тужын дунда, БАМ-ай 520-дохи километртэ Шэнэ-Уоян поселок урган бодонхой. Үдэр хоногой ошохо бүри поселогой түхэл шарай улам гоё һайхан болоно. Байрын гэрнүүд, саад, ясли, столово, магазинуудай, мүн промышленна объектнүүдэй корпусууд олоор баригдана. «ЛитваБАМстрой» гэжэ оньһожоруулагдамал колонныш коллектив түмэр замшадай һууха гэрнүүдые, түмэр замай станци барижа эхилбэ. Шэнэ-Уоян посёлогто олон мянган хүдэлмэришэд ажаһуунa, ажаллана.

Тус посёлогой зүүн-хойто захада үндэр сагаан корпусууд иишэ ерэһэн хүнүүдэй анхаралые абаһаар лэ татаадхидаг. Энэмнай барилгын материал гаргаха комбинадай корпусууд мүн болоно. Комбинадай барилга бүри 1979 ондо эхилээ бэлэй. Хюроодэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргадаг, сонхын раманuудые, үүдэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг цехүүдэй барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада тушаагдаһан байха юм. Түмэр-бетон зүйлнүүдые, модоной зомгоол гаргаха цехүүдэй барилга дүүрэнтээ.

— Комбинадай барилгада һомологдоһон 7 миллион түхэригэй 6 миллиониинь ашаглагдаад байна. Гол шухала цехүүдэй барилга түгэсхэгдэжэ, БАМ-ай барилгада шухала хэрэгтэй материалнуудые гаргажа эхилээбди,—гэжэ комбинадай директор Л. Е. Калинкин мэдүүлнэ.

Комбинадай коллектив БАМ-ай барилгашадай захилаар продукци гаргана. Нёдондо жэлэй 100 мянган кубометр хюроодэмэл хэрэгсэлнүүд бүтээгдээд байна. Үүдэнэй, сонхын раманууд болон бусад зүйлнүүд ехээр гаргагдаа.

— 1982 ондо барилгын табиң организациһаа захил абажа, бултыень саг болзортонь дүүргээбди, — гэжэ комбинадай директор Л. Е. Калинкин үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Комбинадай барилга түлэг дундаа. Гэбэшье, зарим цехүүд барилгашадай захил дүүргэжэ эхилбэ бшуу. Жэлдээ 50 мянган кубометр түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха цехэй барилга түлэг дундаа. Энэ цехэй корпусые барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын коллектив бодхожо байна. Н. С. Гурулевой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив цехэй дотор талын хүдэлмэри хэнэ. Ойрын сагта эдэ бүхы ажалаа амжалтатайгаар бэелүүлхээр эрид шиидэһэн тухайгаа Н. С. Гурулевой бригадын гэшүүд мэдүүлнэ.

Барилгын материал гаргаха комбинадай корпусуудые бодхохо хүдэлмэридэ «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 581-дэхи, 572-дохи, 669-дэхи, 670-дахи поезднуудай коллективүүд хабаадана. Эдэнэр байгша ондо 2 миллион түхэригэй барилга эндэ хэхэ юм. Хүдэлмэришэд тон харюусалгатай участок дээрэ ажаллажа байһанаа һайн ойлгоно. Тиимэл хадаа бүхы хүдэлмэрөө эрхим шанартайгаар хэжэ, комбинадай барилгые саг болзортонь дүүргэхээр эрид шиидэнхэй. Шэнэ комбинадай цехүүдтэ ажалай эршэ һуларнагүй.

Тус комбинадай хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгада хэрэгтэй материал ехээр гаргахын түлөө оролдоно. Хэрбээ 1981 ондо миллион түхэриэй продукци гаргаһан байбал, нёдондо 5 миллион түхэригэй материал барилгашадта эльгээгдэхэ байна.

— Шэнэ 1983 ондо 10 миллион түхэригэй продукци гаргаха зорилготойбди. Энэ хараа түсэб бэелүүлхын тула гол шухала түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха цехэй барилга ойрын сагта дүүргэхэ бологдоно. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэд яһалал шангаар хүдэлжэ байна. СССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэрэй урда энэ цехэй барилгые дүүргэжэ, мүнөө жэлдэ ехэ продукци гаргаха аргатайб[ди]... [комби]надай хүтэлбэр[илэгшэд, хүдэл]мэришэд хэлэ[...]дэ үнэншэхөөр...

Барилгын ма[териал гаргаха] комбинадай ко[...] Уоянай эгээл [...] тивүүдэй нэгэн[...] нэр шэнэ цех[...] түхеэрэлгэнүүд[...] бэрхээр ашагл[...] нартай продук[ци гар]гана. 1982 он[ой ...] кварталай түр[...] гаргаха дааба[ри ... про]цент, продукци[...] сэбөө 162 про[цент ...] байха юм. К[...] Байгалай рай[...] туйлалтануудые[...] нэжэ, дамжуул[...] барюулаа бэл[...] лектив түрүүш[...] бата найдабар[...] лажа, барилгы[...] һайн шанарта[...] хангажа эхилб[...] удха шанартай.[...] тогай хүдэлмэ[...] мянгаад килом[етр ...] ал зөөхээ, хо[...] завод, комбин[...] хэхээ болихо.[...] га хурдан түр[...] шанартайгаар [...] XXVI съезды[н ...] бэелүүлхэ хэр[...] най барилгын [...] комбинадай ко[...] үүргэ нүлөө үз[...] далтай. Тус ко[...] һан уялгаяа үн[...] бэелүүлжэ ба[...] баяртайнууд.

К.[...]

БЭРХЭ БАСАГАД

Улаан-Үдэ хотын хэлхээ холбоошодой дунда СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн У. Ф. Шведовагай бригада КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обкомой ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

Ульяна Филимоновна Шведовагай бригадада хамта 18 телефонистка хүдэлдэг. Тэдэнэй дүрбэниинь коммунис ажалай ударник, долоониинь мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй юм.

Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ Н. И. Смирнова арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари августын 1-дэ дүүргээ һэн. Удаань тэрэнэй нүхэр В. Я. Щеголева түсэбөө мүн лэ урдшалан бэелүүлжэ шадаа.

Хоёрдохи классай телефонистка комсомолка Оля Фетисова «мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдээ хүрэмсөр хүдэлһэн зандаа. Байгша оной даабариие тэрэ дүрбэн һараар урдшалан дүүргээ. Тиихэдэ Л. Д. Манаенкова, Н. М. Коровина, Т. Е. Еременко гэгшэд захил хэһэн хүн зондо һайнаар хандадагаараа, олон жэлэйнгээ дүй дүршэлөөр коллективтээ хүндэтэй, магтаалтайшье болонхой.

Бригадир У. Ф. Шведовагай хүтэлбэрилдэг бригада түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабариие болзорһоонь урид, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба.

М. СУТУРИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир У. Ф. Шведова.
Авторай фото.

Советские дни

ТАДЖИКИСТАНҺАА ҮРЭҺЭ ЭЛЬГЭЭНЭ

ДУШАНБЕ. Хмельницкэ областиин Каменец-Подольско районой Котовскиин нэрэмжэтэ колхозой нэрээр Таджигай Тарян ажалай эрдэм-шэнжэлгын институдай Вахшска филиалай хүдэлмэрилэгшэд соргын «вахшское-10» гэжэ шэнэ сортын үрэһэ эльгээбэ.

Украиныш колхоз энэ сортые туршажа үзөө. Нютагай эрхэ байдалда тэрэнь эгээл ехэ ургаса үгэбэ. 3 дахин сабшахадань, гектар бүриһөө 1255 центнер ногоон набша намаа суглуулагдаһан байна. Украиныш таряашад тэрэниие үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхые шиидэнхэй.

Таджигай селекционернүүдэй бии болгоһон тэжээлэй ургамалнуудай шэнэ сортын үрэһэ захиһан олон захилнууд Таджигай Тарян ажалай эрдэм-шэнжэлгын институдта Узбекистанһаа, Туркмениһээ, Киргизиһээ, Россиин Федерациһаа ороно. Таджикистанай колхоз, совхозууд эрдэмтэдэй туһаламжаар үрэһэ хүрэнгэ тарижа ургуулха хүдэлмэриие һайжаруулаа. Тиигэжэ оло дахин сабшагдадаг сорго, обёос, рапс, ешмээн тарилгануудай хоорондохи үедэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Намартаа хлопогой болон бусад оройн ургамалнуудай хуряагдаһан полидо тэдэниие таряад, хабартаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 200—300 центнер ногоон набша намаа суглуулагдадаг байна. Энэнь хямда ба шэмэтэ тэжээл болоно.

УГАЙ БАРИЛГАШАНАЙ ХЭРЭГҮҮД

ТБИЛИСИ. Солото барилгашан И. Такниашвилиин даадаг бригада СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтана. Хотын шэнэ райондо олон байратай гэр болзорһоонь һараар урид тушаажа, түрүү коллектив социалис уялгануудаа дүүргээ юм.

И. Такниашвили дуратай хэрэгтээ наһанайнгаа 30 жэлые зорюулаа. Энэ үе соо тэрэнэй бариһан бүхы гэрнүүдые булт ынь суглуулаа һаа, бүхэли проспект болохо һэн.

Такниашвили угай барилгашан юм. Тэрэнэй үбгэ эсэгэ, эсэгэнь, шулуушад байһан. Зүгөөр тэдэнэй хирниисэ нэгэ нэгээр табижа, гэр бодхоодог байгаа һаань, суута бригадирай даадаг коллектив томодхогдоһон байшангуудые хабсаргадаг байна. Бригадын хүн бүхэниинь өөрынгөө мэргэжэлые гансал һайнаар мэдэдэг бэшэ, мүн хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Тиимэһээ гансал «һайн», «эрхим» гэһэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр бүхы гэрнүүдээ тушаадаг юм.

ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ТЕХНИКЫЕ ХАНГАНА

НИКОЛАЕВ. Николаевска областиин [...] районой фермэнүүдэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые нютагай райсельхозтехникын заһабарилгын бригаданууд хүсэд хангадаг болонхой.

Мал ажалай техническэ хангалгын станцида тэдэ байгуулагдаа. Коллективүүдэй бүридэлдэ түгэс бэлэдхэлтэй слесарьнүүд, газ болон электро-гагнууршад, электригүүд, сантехнигүүд ородог юм. Станогуудаар, насосуудые туршаха стэнднүүдээр станци хангагданхай.

Фермэнүүдтэ заһабарилгашадай хүдэлхэ техническэ пунктнууд байгуулагданхай. Тэндэ юумэ гагнадаг аппаратура, хэрэгтэй зэр зэмсэгүүд, запас частьнууд болон узелнууд байлгагдадаг. Эндэһээ радиотелефонуудай туһаламжаар бр[игаданууд] шухала хэрэг[...] нуудые захиха[...]

ЖЭЛЭЙНГЭЭ [...] ҮЛҮҮ[...]

ДОНЕЦК. [...] гэжэ нэгэдэлэй[...] ойн баярай ж[...] лэгдэһэн уялг[...] гэбэ. Даабари[...] хад миллион [...] малтагдаа.

— Үйлэдбэр[и ... пред]приятинуудые [...] һэльбэһэнэй э[...] амжалтатайгаар [...] байна, — гэжэ [...] генеральна ди[ректор ...] сун хэлээ. [...] һүүлшын шахт[...] саада тээ аша[г...] лагдаһан юм. [...] нүүдэй ажаһ[...] шэнэ барилга [...] уйтан болон [...] хүдэлжэ байгаа [...] нуудые үргэдх[...] баян нүүрһэ [...] рилжо болохо [...]

Нэгэдэл шахт[...] бэн шэнэлэлгэ[...] онһоо дээшэ т[...] тальна һомоло[...] гаргашалдаг ю[м ...] шань нүүрһэн[...] саагдадаг. Жэ[...] кын нэрэмжэт[...] бэн шэнэлэлгы[...] һүүлээр ажала[...] хахад дахин д[...]

СТАНОГУУДА[Й] —РОБО[...]

ВИТЕБСК. [...] вэй нэрэмжэт[...] нок бүтээлгын [...] продукци хэр[...] станогуудые [...] боломжонуудые[...] предприяти м[...] радуудые [...] ляторнуудтай [...] бүтээжэ эхилэ[...] түхеэрэлгэ А[...] Киргизэй маш[...] тэ эльгээгдэ[...]

Мүнөө иимэ[...] гадые нэгэ [...] хангажа шада[...] вод дээрэ т[...] шэнэдхэн һэлг[...] рнин хэгдэһэн[...] нэ техникэ ол[...] эмхидхэхэ арга[...] юм.

Энэнь хадаа[...] автомадаар ха[...] нуудые шин[...] Белоруссиин [...] шэдэй хэһэн т[...] болоно.

ТЭЖЭЭЛЭ[Й] ҮЙЛЭДБ[...]

ТАЛЛИН. [...] хынуудта т[...] үйлэдбэрилхэ [...] на. Мяханай-[...] ленностьда га[...] һэн хэрэглэгд[...]

«Ранна» со[вхоз ...] лалгада оруул[...] приятида — [...] хүн зониие [...] хаар хангадаг[...] предприятинуу[д ...] 6—7 тонно [...] бүри шэмэтэ [...] дон болбос[...] Тиигэжэ ехэ [...] лимог тэжээл [...] лернуудай [...] рационие ша[...] тэжээлээр бүр[...] бии болоо.

Республика[...] һайб хэрэгл[...] белок үйлэдб[...] хэхөөр хараал[...] шээнь, «Ку[...] Харьюска агр[...] нэгэдэлэй ажа[...] рээгээр ханга[...] хэдэн районуу[д ...] концентрат [...] предприятинуу[д ...] оруулагдаха к[...]

ЭССР-эй [...] академиин эрд[...] Эдеэ хоолой [...] ностьда гара[...] тэжээлэй бел[...] гые дээшэлүүл[...] программа зох[...] хай.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ШЭНЭ ТРАКТОРНУУД

Минскын тракторна завод арбан дүрбэн жэлдэ шахуу һалбари дотороо түрүүлжэ ябана. Гол конструкторска бюронь предприятиин түб болоно.

— Бидэ хүдөө ажахые шэнэ түхэлэй тракторнуудаар хангаха ёһотойбди. Ондоогоор хэлэхэдэ, заводой ажабайдалтай зэргэ ябажа, улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангажа, ёһотой һайн техникэ зохёон бүтээлгэ бидэнэрһээ дулдыдана. Энэ эрилтые бидэ хангажа шаданабди, — гэжэ предприятиин ахамад конструктор Петр Амельченко хэлэнэ.

СССР-эй Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан зорилгонуудые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэдэнь туһалжа шадаха олон машинануудые үйлэдбэридэ бэлдээ. Жэшээлхэдэ, барайгар тарилгада туһалха МТЗ-32Р түхэлэй тракторнууд үйлэдбэридэ бэлдэгдээ. Барайгар ургуулагшад энэ машинын хүсөөр тариха, борнойлхо, хуряаха байна. Херсонско областьдо, Кубаньда тэрэнэй ехэ ашагтай байһаниинь элирээ. Байгша ондо энэ завод шэнэ тракторнуудай түрүүшын партиие гаргаха юм.

Минскынхидэй бүтээһэн МТЗ-100, МТЗ-102 гэжэ түхэлэй тракторнууд гүрэнэй шалгалта гаража байна. МТЗ-80 ба МТЗ-82 түхэлэй машинануудта орходоо, эдэ машинанууд ажалай бүтээсые 15-һаа 40 процент хүрэтэр дээшэлүүлнэ.

Хада уулата республиканuудта хэрэглэгдэхэ техникэ мүнөө болотороо үгы байгаа. Белоруссиин трактор бүтээгшэд иимэ газарнуудта хэрэглэгдэхэ машинануудые гаргажа, туршалга амжалтатайгаар үнгэрбэ. 50 градус налуу газарта «Беларусь» трактор хэрэглэгдэжэ шадана. Байгша ондо иимэ 500 трактор түрүүшынхеэ гаргагдаха.

Иимэ түхэлэй тракторай хоёрдохи модель Грузиин, Киргизэй, Карпат шадархи нютагуудта газар хахалхадаа, бүтээсэ ехэтэй байһанаа харуулаа.

1979 ондо заводто конструкторнуудай бүлэг бии болгогдоһон байгаа. Мүнөө тэрэ конструкторска бюро болотороо ургаа. Тус бюро хүн зондо худалдаха бишыхан трактор зохёоһон байна. Хоёр мөөртэй, табан мориной хүсэтэй МТЗ-05 түхэлэй энэ тракторые урданай плуг ябуулһандал адляар, хойнонь ябаһан хүн жолоодоно. Энэ тракторые плугаар, борнойгоор, хартаабхын шорой обоолдог түхеэрэлгээр, хажуураар хангаһан байна. Байгша ондо иимэ бишыхан 500 трактор гаргагдаха, харин 1983 ондо хоёр дахин олон гаргагдаха. Харин һүүлдэ, тусхай цехэй бии болгогдоходо, завод жэл соо 15 мянган тиимэ трактор гаргаха аргатай болохо.

Слава ТАЙНС,
АПН-эй корреспондент.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ

НАҺАНАЙ ЗҮРГЭ

Ханда Доржиевнагай һэрихэдэ, сүг мүшэдэй анилзаһан баглаа баруун тээшээ һанжанхай, Худанай эрьеын жабар хуудам Чисаанын талаар зоргон соогоо янгинажа байба. Яахабши даа, түрүүшынхеэ ниимэ эртэ, ниимэ жабарта һүни халуун унтаритаяа хахасажа, харанхы соо харагдаашьегүй һаань, өөрынгөө ямаршьеб нэгэ онсо зүнгөөр алдуугүйгөөр оложо, шэнгэн саһан дээгүүр татаритаһан зүргөөрөө түрэл Булагайнгаа фермэ тээшэ шэглэн алхална ха юм. Хорин найман жэл соо тэндэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлхэ үедөө үбэлэй дунгинама хүйтэндэ, зунай зулгы сагай һэрюундэ энэл зүргөөр алхалһанаа тоолохо болоо һаань, бурхан зүг, муу бэшэ бухгалтер мэргэжэлтэй хүнэй туһа хэрэгтэй болохо ёһотой даа.

Тэнгэри зүүн урдаһаа һүн сагаан үнгөөр гэгээтэжэ, холын холо шүрэтэһэн хадануудай хюрөөгэй шүдэндэл оройнууд улаабар хүбөөтэй боложо харагдана. Энэшье зураг Ханда Доржиевнада үниинэй танил даа. Алхамаа түргэдхэн, фермэ тээшээ дабшаха зуураа: «Намһаа эртэ хэншье ерээгүй ёһотой даа. Дээрэ зүрхэтэйгөөрөө бил уридлаһан байхаб»,— гэжэ шэбшэхэ юм. Теэд эхүүнээр анхилһан, сайбар будан мана татаһан фермэ соогоо ороходонь, хүнэй абяан, хүнэгэй ханхинаан элихэн соностоодхибо. «Зүб даа, Хандама Цыдыповнамни баһал намайгаа ахижа ерээ ха»,— гэжэ ойлгобо. Теэд яахабши... Гушаад шахуу жэлдэ хоюулан—Хандама ба Ханда — энэ Булагай фермэдэ һаалишанаар хүдэлхэ зуураа али оло ахисалдаа, ана-мана мүрысөө һааб даа. Сэхыень хэлэхэдэ, эгээл мүнөө хуушанай, дүй дүршэл түгэс һаалишад сооһоо тэдэл үлөөд, үшөөл хүнэгэй амһар тодожо ябана бэшэ гээшэ гү?

...1954 он гээшэ һэн ха. Тиихэдэ талын уужамаар тарашаһан бишыханууд колхозууд эбэй һайгаар нэгэдэжэ, хүсэтэй томодхогдоһон ажахынууд боложо, хүгжэлтын замда шэлжэжэ байгаа бэлэй. Һү һаалиин фермэнүүдшье үүлтэртэ үнеэдээр элбэгжэжэ, мэргэжэлтэдээр хангагдажа захалаа. Дайнай шэрүүн жэлнүүдэй бүхы хүшэр хүндэ ашаае нюрган дээрээ тэлэлсэжэ гараһан һаалишадшье үсөөрөө һааб даа. Залуу халаание бэлдэхэ тухай асуудал энэ үедэ илангаяа хурсаар табигдаһаниинь гайхалтай бэшэ һэн.

Ханда нэгэтэ зун Булаг һууринайнгаа үйлсэдэ хүнэгтэй уһа үргөөд хүл нюсэгэн юумэ ябатараа, хээр мори унаһан МТФ-е даагша Шогдоб Жамбалович Доржиевтай золгошобо. Тиихэдэ шуран залуу, шог үгэтэй Шогдоб морнёо зүг татуулан зогсоогоод, Хандые ехэ анхаран хаража, хэнэй басаган бэлэй гэжэ танижа ядаһан шүү агшан зуура байба. Тиигээд басагые урдуураа гаргаад, иигэжэ ооглоо һэн:

— Эй, басаган, байза Ханда бэлэй түш? Юун хара уһа үргөөд ябаабши? Гэртээ тэрэнээ оруулжа түргэхэн табижархи, тиигээд наашаа ерэ. Фермэдэмни һаалишад дутажа, шахардуу шанга байдал тогтонхой. Хүнэгтэй уһанай орондо хөөбэлзэмэ хөөһэтэй һү үргөөд ябахаш, сагаан эдеэнэй билтарма дээжэдэ хабахаш.— гэхэ мэтээр «урьхадажа», уряалжа эхилээ һэн. «Хүсэд долоон класс дүүргээгүй аад, хүндэ хүдэлмэридэ орохом гэхэдээ яаһан үхимши», — гэжэ эхэнь ганирба. Хэды тиибэшье һаань, хэдэр зан, эрмэлзэл гаргажа, һүүлэй һүүлдэ тэрэл Шогдоб Доржиевай даадаг фермын һаалишан боложол һалаа һэн.

Тэрэ гэһээр олохон лэ үүрые Булагайнгаа МТФ-эйн энэ хуушаржа сэнтэшэһэн ханатай, хододоо утаа манаар тооһорон байдаг хашаа соо угтаа даа.

Түрүүшын үедэ үнэхөөрөөшье хүнгэн бэшэ бэлэй. Хорёод үнеэдэй годон хатуу хүхэ шоборжо, арай шамай дүүргээд, үдэрэй ангама халуунда үбһэ сабшаха, удаань бухаллаха, һүрилхэ гээшэ эдир басаганда юундэ амар байхаб даа. Тиихэдэ техникэ үшөөл бирагүй һэн. Үдэшэлэн эсэшэнхэй ерээд, дутуу ядуу эдеэлээд, дууража хэбтэшэхэдэнь, бүхы үе мүсэнь, балсан гарнуудынь хүнхинэжэ эхилхэдэл гэхэ. Яахабши даа, залуул ябаа бшуу. Одо мүшэдэй сэнхир нэмэргэ доро, омог наһанай дали дээрэ юундэ муу байлтайб!

Мүнөөшье сугтаа нэгэл Булагайнгаа МТФ-дэ хүдэлдэг залуу һаалишад Зоя Жамьяновае гү, али Света Халзановае харахадань, эжэлүүдгүй тэрэ угаа һониншье, уярма урматайшье сагынь һанагдаадхидаг. Тиихэдэ энэ Буянтын Хандамашье һаяхана гүрэнэй тэдхэмжэдэ гараһан уһан буряад хэлэтэ суута һаалишан Екатерина Глазкова, өөрөө Шогдоб Доржиевшье булта охин дундаал ябаа бшуу.

Теэд мүнөөшье Ханда Доржиевна үшөөл шадалтайгаар үшөөл хүсэл эрмэлзэлтэй түгэс дабшанаб гэжэ өөрыгөө һанадаг. Тэрэнь буруу бэшэ. Наһанай амаралтада гараха сагай дүтэлөөшье һаа, нарбамнай үшөө сайха удыл, наран үшөө дээрэ, нармай элшэнүүдээ сасан байна бэшэ гү? Тэрэнэй нэгэ гэршэ хадаа Ханда Доржиевнагайшье, хани нүхэр Хандама Цыдыповнагайшье Булагайнгаа һаалишадай дунда СССР-эй 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ, тэрэнэй манлайда дабшаһан ушарынь мүн болоно ха юм.

Үнэхөөрөөшье, Ханда Доржиевна ойн баярай жэлдэ урда урданайхиһаа үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 килограмм һү һаахаб гэһэн үндэр социалис уялгаяа үшөө ноябриин эхеэр сүм бэелүүлһэн тухайгаа элидхээ һэн. Тиин байгша оной арбан нэгэн һарын дүнгөөр нүхэр Лубсандоржиева районой һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуурида гараһан юм. Тэрээниие имагтал Худанай совхозой Улаа-ха-Аралай фермын залуу һаалишан Анна Базаржапова ахижа шадаа. Харин хани үеынь эхэнэр Хандама Цыдыповна Буянтуевань удаадахи һуури эзэлжэ амжаа. Тиихэдээ жэлэй эхинһээ хойшо Ханда Доржиевна 374 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али түсэбтэ даабаринаа 44 центнерээр үлүүлээд ябана. Иимэл даа оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ Хэжэнгын районой Чисаанын совхозой дүршэл ехэтэй, эрмэлзэл түгэс һаалишанай оруулһан хубита!

— Шадалайл бии хада хүдэлнэбди, хүдэлхэшьеб. Амгалан һайхан энэ сагта ажал хүдэлмэридэ, арад зонойнгоо хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо зорюулхаһаа һайхан юун байлтайб! — гэжэ мантай хөөрэлдэхэдөө нэгэдэхи классай малшан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Ханда Доржиевна Лубсандоржиева мэдүүлээ бэлэй.

...Үбэлэй монсогор улаахан наран хюрөөгэй шүдэнүүдтэл долгитоһон холын хадануудай нюрганһаа мултарха дурагүй юумэдэл доохонуур тамарна. Һүлэмхи туяань гуулин шара үнгөөрөө һаяхана ороһон саһан дээрэ наадана. Эгээл энэ үедэ үнеэдээ һаажа дүүргээд, тэдээндээ амтатай силос хубаажа үгөөд, Ханда Доржиевна үноохил үглоонойнгоо зүргөөр — наһанайнгаа зүргөөр яаралгүй, тэниглэн номгоноор алхална. Нюдэдтэнь гансал энэ үглоонэй наранай туяа бэшэ, харин амжалтын урма, ажалай охин бадархадал гэнэ.

А. ЖАЛСАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Д. Лубсандоржиева.
Д. САМБУЕВАЙ фото.

БУРЯАД УРАН БҮТЭЭЛНҮҮД ПАРИЖДА

XIX—XX зуун жэлэй заншалта буряад шэмэглэл» гэһэн выставкые Франциин нислэл хотын хүн зон ехэтэ һонирхон харана. СССР-эй байгуулагдаһанай 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, энэ оронһоо үнгэргэгдэжэ байгаа Советскэ Союзай үдэрнүүдэй программын нэгэ хубинь болоһон «тус выставкэ» дээрэ анхаран харахада... Тэрэ тоодо Буряад оронһоо дархашуулай, зураашадай хэдэн мянга шэмэглэлнүүд, уран зурагууд, бусад бии. Хэдэн зуун жэлэй туршада ...аһан энэ искусствын Совет засагай ...үедэ һалбаран хүгжэһэн, шэнэ маяг ...ай болоһон тухай экспозици гэршэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Парижай хүн зон выставкын экспозицитай танилсажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНФЕРЕНЦИ

Зүүн Сибириин технологическа институдай бүхы факультедүүдэй нэгэдэхи курсануудта научно-теоретическэ конференци үнгэргэгдэбэ. 59 студент элидхэлнүүдые хэлэһэн байна. Интернациональна болон патриотическа талаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта тэдэнэй элидхэлнүүд зорюулагдаа. Буряад оронһоо шэнжэлэгшэдэй олонхине һонирхуулба.

«СССР-ые байгуулалга — ленинскэ национальна политикын илалта» гэһэн В. Жамьяновагай, «Буряад орон СССР-эй арадуудай аха дүү бүлэ соо» гэһэн Д. Дарижаповагай, «КПСС-эй XXVI съезд залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар интернациональна болон патриотическа асуудалнууд тухай» гэһэн А. Сафоновагай болон бусад элидхэлнүүд гүнзэгы удхатай гэжэ тэмдэглэгдээ.

Конференци ехэ эмхитэйгээр үнгэржэ, студентнүүдэй эдэбхи үүсхэлые харуулаа.

Ю. ТАРАСОВА,
КПСС-эй түүхын кафедрын багша.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

БАРИМТАТА КИНОГОЙ ШАДАБАРИТАН

Ригэдэ ажаһуудаг Герц Франк совет баримтата киногой тон һонирхолтой режиссернуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэнэй олон фильмүүд уласхоорондын шангуудаар тэмдэглэгдэнхэй юм.

50-яад оной хуушаар киногой ямаршье тусхай мэргэжэлгүй Г. Франк Ригын студида фото-зураг буулгагшаар ажалда ороо һэн. Сэрэгэй училищида һураад, сэрэгэй албанда ябаа һэн. Удаань юридическэ институт дүүргэжэ, хуулиин хүдэлмэрилэгшэ байгаад, үдэшын газетэдэ корреспондентээр ажаллаһан намтартай. Тэрэнэй сценаряар буулгагдаһан «Сагаан хонхонууд» гэһэн түрүүшын фильм Оберхаузен ба Сан-Францискда үнгэрһэн уласхоорондын киногой хоёр харалгын шангуудта хүртөө һэн.

Юртэмсэ дэлхэй тухай гүн гүнзэгы бодолнуудаар удха түгэс ажабайдалай образые совет кинодо «Ригын һургуули» бэлэглээ юм. Тэрэ үедэ Ригын баримтата киногой эстетическэ программын гол хубида Герц Франкын зохёохы бэдэрэлгэнүүд оролсобо. Үшөө 1920—1930 оной үеэр мэдээжэ совет режиссер Дзига Вертовэй табиһан ёһо заншалые энэ һургуули удаан саг соо дэмжэжэ ябаа. Дэлхэйн баримтата киногой классик Д. Вертовэй статьянууд болон дэбтэрнүүд киногой хүдэлмэрилэгшэ болоходомни тон ехэ туһа хүргөө бэлэй,— гэжэ Франк хөөрэдэг. Бодото ажабайдалые Вертов шэнгеэр «тон байһаарнь» экранда харуулалга, тэрэнэй нангин, түгэс дүүрэн удха Франкын сценаринууд соо бэелүүлэгдэһэн байна.

60-аад оной тэн багаар гансал өөрынгөө бэшэһэн сценаряар Г. Франк фильмүүдые буулгажа эхилээ. Заншал, үе саг болон шиидхэгдээгүй асуудалнуудые бүхы талаарнь тон тодорхойгоор шэнжэлдэг тэрэнэй зангыень режиссерой зохёохы хүдэлмэри элирүүлээ юм. Тингэжэ «Домог түүхэгүйгөөр» гэһэн фильмдэ мэдээжэ экскаваторщиган хуби заяан тухай шэнжэлгээ зүришэлдүүлэн жэшэлгээр харуулһан байна. Энэ фильм соо гол геройн домог болоһон ажабайдалые гүнзэгы бодолтой, үргэн дэлисэтэй ажалша хүнэй бодото үнэн образтой режиссёр зүришэлдүүлнэ. Тиимэһээ баримтата киногой хэдэн үеын шадабаритад энэ фильмын жэшээ дээрэ олон юумэндэ һурана.

—Баримтата киногой хүдэлмэрилэгшэдэ хэрэгтэй образые бэдэрэлгэ хадаа гүн гүнзэгы шэнжэлгэ болодог. Шэнжэлэлгэ хэхэдээ хии тэнгэриһээ эхилэнгүй, газар дээрэ бүхөөр, тогтууритай байгаад эхилхэ хэрэгтэй, — гэжэ Франк тоолоно.

Тэрэнэй табиһан «Шиниин салингаа абаха үдэр» гэһэн фильмдэ үглөөгүүр бүхэн хүн зон юундэ ажалдаа яарадаг бэ? Өөртөө солхооб олохын тулада гү, али үшөө ондоо шалтагаан бии гү? Али мүн, гэнэй нүгөө талада оронойнгоо гүрэнэй гербын байһыень тэдэнэр харана гү? — гэһэн асуудалнууд табигдана. Эндэ экономикын болон ёһо журамай элдэб асуудалнууд харагшадай дурые татана. Тус фильмдэ мүнгэнэй эрьесэ, «монетын хоёр тала» анализай гол зүйл болоо.

Мүн лэ «Хорюултай зоно» гэһэн фильм олоной анхарал татаа һэн. Гэм хээд, хүдэлмэриин колонидо байһан хуулиин наһа гүйсөөгүй хүбүүн тухай фильмдэ харуулагдана. Гэр бүлэдэ, һургуулида болон обществодо хүмүүжүүлгын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар хүн бүхэнһөө дулдыдадаг харюусалгые Франкын фильм нэргээжэ, шэнээр табина.

«10 минутаар аха» гэһэн фильм урда нэрлэгшэ бүтээлнүүдһээ тад ондоо шэнжэтэй. Эндэ киногой харалгын зал соо нэгэ хүбүүе шэнжэлэн харана. Сценэ дээрэ юунэйшье боложо байһыень харуулнагүй. Һанаа зоболго, номгоролго болон баярлан хухилгэ гэхэ мэтэ үхибүүнэй сэдьхэлэй гурбан байдалые 10 минутын туршада анхарнабди.

Франк — Латвиин мэдээжэ хэдэн олон хүнүүдэй эрхим һайн кино-дүрэнүүдэй автор мүн. Тэрэнэй бүтээлнүүдэй нэрэнүүдыень, жэшээнь, «Ажабайдалай баяр баясхалан», «Сэдьхэлэй тэмдэг» олон удхатай гэжэ онсолоо.

«Лачплесис» гэһэн колхозой түрүүлэгшэ Эдгар Каулиньда зорюулһан бүлэг фильмүүдые хаража үзээ. Тон ёһото хүнтэй бидэнние режиссер танилсуулна. Ажабайдалда эсэшэ сусашагүй эршэмтэй, алхам бүхэндөө, сэдьхэл бодолдоо гайхалтай үнэн сэхэ гэжэ Каулиние харуулаа.

«Үдэр бүри боложо байдаг ушар олон баримтанууд өөрын поэзитэй... Ажабайдалые дүүрэнээр ба үнэн сэхээр харуулхаяа һанабал, образуудые бэдэрэ», — гэжэ Москвада барлагдаһан «Птоломейн карта» гэһэн ном соогоо Г. Франк бэшэнэ. Тэрэнэй һанаа бодолые өөрэйнь зохёохы намтар эрхим һайнаар гэршэлнэ.

Галина ФРОЛОВА.
(АПН).

Малшадай шэлгүүдһээ

...ЭЛЖЭЛГЭ ...ХИТЭЙГЭЭР ...ГЭРНЭ

[illegible]

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Арадай хиналтын булан

ШАЛГАЛТАЯА УЛАМ ШАНГАДХАНАБДИ

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Зэдын районой колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Ажалша коллективүүд Саратовска областиин арадай депутадуудай гаргаһан «Ургуулһанаа бүхыдэнь хураая!» гэһэн үүсхэлые халуунаар дэмжэн, бүхы орон дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ малай тэжээл бэлэдхэһэн байна. Нигэжэ тэдэнэр районойнгоо арадай ажахын гол һалбаринь болодог нийтын адууһа малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангахын тула оролдон, нёдондонойхиһоо 16 процентээр ехэ тэжээл бэлэдхээ гэхэ гү, али силос 61, сенаж 7, үбһэ 6, һолоомо 30 процент сэхээр абтаһан байна. Нигэжэ районойнгоо ажалшадай оролдосотой бэрхээр ажаллаһанай ашаар зэдынхид гүрэндэ мяха, ноһо, һү, үндэгэ тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Районой колхоз болон совхозуудай ажалшадай абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ арадай хинагшадай оруулһан хубитань ехэ. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд арадай хиналтын хүдэлмэрилэгшэдые өөһэдынгөө эдэбхитэй туһалагшад гэжэ тоолоод, арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулан, тэдэнэй гаргаһан үүсхэлнүүдые дэмжэдэг, туһалалсадаг юм.

Колхоз болон совхозуудта, ажахын эмхинүүдтэ хамта дээрээ 56 гол, 28 цеховэ бүлэгүүд, тиихэдэ үйлэдбэриин участогуудта дээрэ 32 пост эмхидхэгдэнхэй. Районой арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудта хамта мянга гаран ажалай түрүүшүүл, дүршэлтэй мэргэжэлтэд оролсоно. Тэдэнэй 38 процентнь коммунистнууд болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ арадай хиналтын хэрэгтэ коммунистнууд олоороо хабаадана. Тиихэдэ арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй олонхинь парткомой, партбюрогой гэшүүд, партийна организацинин секретарьнуудай орлогшонор болоно.

Арадай хиналтын бүлэгүүдэй ажал ябуулгые, хүдэлмэриин түсэбүүдые, тэдэнэй хүсөөр үнгэргэгдэһэн шалгалтануудай үрэ дүнгүүдые партийна комитедүүд саг үргэлжэ хаража, зүбшэл заабари, туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Партийна организацинуудай талаһаа үзүүлэгдэһэн нимэ туһаламжа хадаа арадай хинагшадай хүдэлмэридэ ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Нигэжэ партийна организацинин ажал ябуулгатай нягта холбоотой хүдэлмэри Өөорой, Алцагай совхозуудта, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта һайнаар үнгэрэгдэнэ.

Гол бүлэгүүдэн хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулхын тула бүлэг бүхэндэ татайгаар ябуулагдана. Энэ нэйнь ашаар мал ажалай, экономикын хүгжэлтэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдана. Энэ талаар «Мир», Ленинэй нэрэмжэтэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта нилээд хүдэлмэри ябуулагдана.

Мүнөө үедэ арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнууд районойнгоо колхоз, совхозуудай нийтын адууһа малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Тэдэнэр мал ажалай продукци, тодорхойлбол, мяха, һү гүрэндэ ехээр худалдаха талаар шанга хэмжээнүүдые абана. Тиихэдэ арадай хинагшад адууһа малай тоо толгойе олошоруулха талаар мүн лэ ехэ хүдэлмэри ябуулна гээшэ. Арадай хиналтын 29 постын 145 гэшүүд, тэдэнэй тоодо ажахынуудай түрүү һаалишад, тугалшад, малшад болон мэргэжэлтэд энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

Ажал хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг хүнүүд манай бүлэгүүд болон постнууд соо олон. Тэдэнэй дунда Өөорой совхозой һаалишад А. А. Саликова, С. Д. Цыбикова, Ц. Б. Цыденова гэгшэд арадай хиналтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Мал ажалые хүгжөөхэ талаар гол бүлэгүүдэй гэшүүд Д-Н. Д. Дашиев, И. Е. Терехов, Г-С. Д. Доноев, В. Г. Цыбикжапов болон бусад ехэ оролдолго гарган ажаллана. Эдэнэр октябрь һара соо үнгэрэгдэһэн шалгалтын үедэ нийтын адууһа малай тоо толгойе бүридхэһэн, ажахы бүхэнэй малай тэжээлэй шанар шалгаһан юм. Тингэжэ эдэнэй хүсөөр нийтын адууһа малай үбэлжэлгэдэ [illegible] дутуу дундануудые усадхаха, адууһа малай тоо толгой олошоруулха, мүн тэдэнэй шэгнүүрые ехэ болгохо арга боломжонууд бии гэжэ элирүүлэгдээ.

Өөорой совхозой гол бүлэгые нүхэр Г. Ж. Тарбаев хүтэлбэрилнэ. Тэрэ удаан саг соо гол бүлэгэй түрүүлэгшээр хүдэлхэ зуураа, дүй дүршэлтэн болопон байна. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо байгуулагдаһан бүлэгэй газар тариалангай, мал ажалай, экономикын болон эмхидхэлэй хүдэлмэриин секторнууд һайнаар хүдэлнэ. Сектор бүхэн 4—5 хүнһөө бүридэжэ, тэдэнние гол бүлэгэй бюрогой гэшүүд хүтэлбэрилнэ. Колхозой хоёр отделенидэ арадай хиналтын бүлэгүүд байгуулагдаа. Бүлэг бүхэндэнь долоон хүн һунгагданхай. Тэрэнһээ гадуур һү һаалиин хоёр фермэ дээрэ мүн лэ арадай хиналтын пост байгуулагданхай.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хамта дээрээ арадай 42 хинагшад хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда сомоной Советэй 3 депутат, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат Т. П. Доржиева оролсоно. Арадай хинагшадай дунда ажалай түрүүшүүл олон юм. СССР-эй орден болон медальнуудта хүртэһэн 23 хүн эндэ тоологдоно. Гол бүлэгэй түрүүлэгшээр парткомой секретариин орлогшо Д. Б. Санжиев һунгагдаһан юм. Арадай хинагшад эрхим ажалаараа, арадай ажахын хүгжэлтын жасада оруулһан хубитаараа колхозойнгоо ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Газараа һайнаар элдүүрилжэ, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, сабшалангай ногоонной ургасые дээшэлүүлхэ талаар арадай хиналтын эдэбхитэдэн оролдолгоор ехэ юумэн хэгдээ.

Жэшээнь, хабарай тарилгын болон ургаса хуряалгын үедэ арадай хинагшад М. Ц. Шагжитаров, Т. П. Доржиева, П. Д. Шарин, Д. П. Цыренов гэгшэд ажалай ябасаар, тэрэнэй шанараар һонирходог, хүдэлмэрилэгшэдэй техникээ яажа хэрэглэдэгыень саг үргэлжэ шалгадаг һэн. Нимэ шалгалтануудаи үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр хүдэлмэриин ябаса заатагүй найжардаг, мүн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд дутуу дундануудаа усадхахын тула хэмжээнүүдые абадаг. Малай тэжээл хуряалгын, мүн нийтын малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгын үедэ энэ колхоздо рейд үнгэргэгдөө. Эдэ шалгалтануудай үедэ арадай хинагшад колхозой мэргэжэлтэд болон профсоюзай организацинин гэшүүдтэй, сомоной Советэй түлөөлэгшэдтэй хамта бүхы бригаданууд, гүүртэнүүд хониной байрануудаар дээгүүр ябажа, тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ушарһан дутуу дунданнуудые усадханан, нийтын адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри үнгэргэһэн байна.

Районой ажахынуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 10 һарын дүнгөөр XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз шалгаран гараа һэн. Энэ колхозойхид нийтын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэһэн, гүрэндэ һү тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Арадай хиналтын энэ бүлэгэнхид үнгэргэгдэһэн шалгалтануудай, ажал хэрэгэйнгээ үрэ дүнгүүд тухай колхозниг\уудай урда тоосон, зарим асуудалнуудыень тэдэнтэй хамта зүбшэдэг заншалтай. Тэдэнэр мүн лэ ханын газетэнүүдые гаргадаг, «Сахилгаан», «Сошордомо дохёо», «Халаахай» гэхэ мэтын хуудаһануудта хүдэлмэриингөө ябаса тухай бэшэдэг юм.

Октябрь һарын эхеэр Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермэнүүдтэ һүнэй оросо ехээр досшолһон, гүрэндэ худалдагдаха һүнэй шанар муудаһан байна. Ямар шалтагаан дээрэһээ нимэ ушар тохёолдооб гэжэ арадай хинагшад элирүүлжэ шадаа. Энэ асуудал районой арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ табигдажа, дутуу дунданнуудые усадхаха талаар шанга хэмжээнүүд абтаа һэн. Мүнөө колхозой малшад бэлэдхэлэй пунктда һайн шанартай продукци тушаадаг болобо.

Нийтын малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын, мүн энэ үедэ продукци ехээр үйлэдбэрилхэ талаар Бооцын, Алцагай совхозуудай, «Мир», «Коммунизм» колхозуудай арадай хиналтын бүлэгүүд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр эмхидхэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэбые партийна организацитай заатагүй зүбшэн хэлсэдэг.

Энээнһээ гадуур арадай хиналтын эдэбхитэдэй һуралсал эмхидхэгдэдэг, тус бүридэнь даабари үгтэдэг. Эдэ бүгэдэ хадаа арадай хинагша бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые, үүргые дээшэлүүлхэ, харюусалгыень улам шангадхаха гэһэн хараа бодолтой. Тингээл һаа, бидэнэр амжалта туйлажа шадахабди.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Калькутта хотодо баригдажа байгаа метро тухай һураг суу бүхы орон дотор таранхай. Тэрэнэй хүдэлмэридэ совет мэргэжэлтэд хабаадана. Индиин инженернүүдэй проект зохёохо хэрэгтэ туһалхаһаа гадна совет техникэ нэбтэрүүлгэдэ тэдэнэр горитой нэмэри оруулжа байдаг.

Газар доогуур зуралзан ошохо зам харгы барилга мүнөө түлэг дундаа ябажа байнхай. Индиин гүрэнэй предприятида бүтээн гаргагдаһан туршалгын поезднууд богони зайда ябуулагдаад, һайн үрэ дүн харуулаа. Мүн эндэ Венгриин мэргэжэлтэд хүдэлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет инженер Михаил Еремин, венгр мэргэжэлтэ Хладос Индиин түлөөлэгшэ Бенарджи гэгшэтэй барилгын нэгэ участок дээрэ хөөрэлдэжэ байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГЫЕНЬ БУРУУШААНА

О-ЙОРК. Далайн эрхэ конвенциие бэелүүлхэ ...жатай зохид эрхэ байгуулха ёһотой бэлэд... комиссиин бюджедтэ ...на оруулхые Рейганэй ...ванай арсаһан шиид...ие ООН-ой Генераль...ретарь Х. Перес де ...р буруушаажа байһа...дүүлбэ. Дэлхэйн океа...лайнуудые хэрэглэхэ ... нийтын ёһо гурим...рүүшынхеэ тогтооһон ...орондын энэ кодексдо ...түрэн һара хүрэхэгүй ...урда тээ гараа табигаа. ...джедтэ хубитала оруул...ООН-ой гэшүүн али бүхы гүрэнэй арсаһан ябадал хадаа нэгэдэмэл нацинуудта ушаруулагдаһан түбэг бэрхэшээлтэй хэрэг болоно. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэнь уялгануудаа дүүргэхэ талаар тэдэнэй арга шадабарида нүлөөлхэ байна» гэжэ Х. Перес де Куэльяр мэдүүлгэ соогоо тэмдэглээ.

Энэ хадаа далайн эрхэ тушаа конвенцидэ зүрюу харшаар Рейганэй захиргаанай үүдхэһэн һүйдхэлтэ ябуулга болоно. Энэ конвенци бүгэдэ нийтын аша туһада зохёогдонхой, гэбэшье дэлхэйн океан далайнуудай уласхоорондын районуудай гүн дундаһаа ашагта малтамалнуудые олзоборилон абаха зорилго урдаа табиһан хэдэ хэдэн американ корпорацинуудай ябуулгануудта энэнь зүрюу харша байна. Эдэ баялигуудые конвенци «хүн түрэлтэнэй бүгэдэ нийтын баялиг» гэжэ соносхоһоо гадна, тэдэнние олзоборилон абаха талаар тодорхой нормонуудые тогтоогоо.

Далайн эрхэ тушаа ООН-ой конференциин декабрь һарада Ямайкада болоһон һүүлшын сесси дээрэ уласхоорондын үгэсэ ойлголсолгонуудые буруу һүргэхэ гэһэн США-гай правительствын хараа шэглэл эрид буруушаагдаа һэн.

БҮХЫ ГҮРЭНҮҮДЭЙ УЯЛГА

АНТАНАНАРИВУ. Эб найрамдалые сахин хамгаалха гээшэ манай түби дэлхэйн бүхы гүрэнүүдэй уялга болоно гэжэ Мадагаскарай Демократическа Республикын президент Дидье Рацирака эндэ мэдүүлээ. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ, нэн түрүүн хүн зониие олоорнь алаха хюдаха зорилготой зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээлгые үзэгдөө дуулдаагүй хэмжээндэ гаргалга энэ замда ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Дэлхэй дээрэхи шахардуу шанга байдалай түлөө уласхоорондын империализм харюусалгатай байна гэжэ президент тэмдэглээ.

Али бүхы гурим буса ябуулгануудые усадхан зайсуулха, өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо талаар арадуудай эрхые хүндэлхэ, уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тогтоохо шухала гэжэ президент уряалаа. Уласхоорондын оршон байдалда эб найрамдал болон аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, хүниие хүнэй дарлан мүлжэдэггүй общество орон дотороо байгуулха хараа шэглэлые Мадагаскарай арад зон бэелүүлхээр шиидэнхэй юм гэжэ Д. Рацирака батална.

ХАРИЛСААН — ГАДААДЫН ПОЛИТИКЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

НТЬЯН. Советскэ Со... аха дүү социалис ...дтай али бүхы харил...лбоогоо хүгжөөхэ гээ...дохитадай гурбан оро...даадын политикын үндэһэ һуури болоно гэжэ ...эй ЦК-гай Генеральна ...арь, ЛНДР-эй премьер...р Кейсон Фомвихан ...лээ.

...В-гэй ЦК-гай Политбю... гэшүүн, СРВ-гэй на...ьна оборонын министр Тиен Зунг түрүүтэй ...майн делегацинин хани ... албанай хэрэгээр эн...рэлгэдэ зорюулагдаһан уулзалга дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, Зүүн-Урда Азидахи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, үгэсэ ойлголсолгын түлөө Индохитадай арадуудай үнэн зүб тэмсэлые СССР, бусад социалис оронууд, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд үргэнөөр дэмжэдэг юм гэжэ тэмдэглээ. Энэ дэмжэлгэ хадаа Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин бэеэ дааһан байдалые хангалгын шухала нүхэсэл, эдэ оронуудта социализмын үндэһэ һууриие амжалтатайгаар байгуулгын эшэ үндэһэн болоно.

Вьетнамай, Лаосой ба Кампучиин хоорондохи, тэдэнэй арадуудай, партинуудай ба армиинуудай хоорондохи аха дүү ёһоной хани барисаан, дайшалхы һаналаа нэгэдэлгэ империализмда, уласхоорондын хархис хэрэгүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй үедэ хатуужаһан байна гэжэ Кейсон Фомвихан тэмдэглээ. Мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй аша туһада һаналаа нэгэдэлгэеэ али бүхы талаарнь бэхижүүлхэбди.

Социализмын дайсадай али бүхы харата муухай ябуулганууд Зүүн-Урда Азидахи эб найрамдалай найдамтай түшэг тулгуури болоһон Индохитадай аха дүү оронуудай хараа бодолые хубилгажа шадахагүй гэжэ Ван Тиен Зунг харюугай үгэ соогоо хэлэбэ.

ИНДИРА ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. Холбоото Штадуудай «Ф-16» түхэлэй шэнэ истребитель - бомбардировщигуудые Пакистанда худалдажа байһан ушар Индиин аюулгүй байдалда хоро хүргэнэ гэжэ премьер-министр Индира Ганди һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлээ. Нимэ түхэлэй самоледуудые Исламабад США-һаа худалдажа абахадаа, Индиин үргэн ехэ районуудта добтолхо гэһэн зорилготой байна гэжэ тэрэ США-гай Индианын университедэй «Пени» гэдэг газетэдэ интервью үгэхэдөө, онсолон зааба.

Пакистантай һайн хүршэ ёһоной харилсаа тогтоохые Инди оролдодог. Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай индиин-пакистанай договор баталха тухай дурадхал оруулаа һэн. Тэрэ баталагдан абтаха аабза гээд найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

Тэрэнэй национальна аша туһада харюусаһан гадаадын политическэ хараа шэглэл Инди бэелүүлдэг юм гэжэ И. Ганди тэмдэглээ. Тиимэһээ ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гээшэ манай политика болоно. Бидэ эб найрамдалай түлөө тэмсэнэбди. Тэрэнние сахин хамгаалхын тула элдэб гүрэнүүдэй хоорондо үгэсэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ, али бүхы хёмороо зүришэлдөөнүүдые усадхан зайсуулха зорилго урдаа табинабди.

ПАТРИОДУУД ДОБТОЛНО

САН-ХОСЕ. Түбэй Америкын байдалые сэрэгэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн Рейганэй правительствын хараа шэглэлые Сальвадорой эсэргүү ...эл болдоходой «Венсеремос» гэдэг радиостанци эрид буруушааба.

Сальвадортохи байдалые сэрэгэй ёһоор «гуримшуулан шиидхэхэ» гэжэ Вашингтондо баадхажа байхадань, Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ Национальна сүлөөрэлгын фронт тэмсэлээ болиулжа шадахагүй байна гэжэ партизанска радио мэдүүлбэ. Энэ байдалые политическэ аргаар шиидхэхэ тухай дурадхал хүсэндөө байһаар.

Иимэ хөөрэлдөөнүүдые сентябрь һарада үнгэргэхэ дурадхалтайгаар ФНО болон Сальвадорой Революционно-демократическа фронт хандаа һэн. Зүгөөр Вашингтон болон тэрэнэй Сан-Сальвадортохи дахуулнууд энэ дурадхалыень ѓрсаһан байгаа.

«Венсеремос» гэдэг радиостанциин дамжуулһан мэдээсэлэй ёһоор, ФНО-гой сэрэгшэд Гуасап вулканай оршондо шэбээлһэн мүрдэгшэдэй подразделенидэ добтолһон байна. 8 солдат алуулаа, 12-ынь плендэ абтаа, ехэ буу зэбсэгүүд, һомо хэрэгсэлнүүд булягдан эзэмдэгдөө.

ҮРЭГҮЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

БЕЙРУТ. США-гай делегациин хабаадалгатайгаар Ливанай ба Израилиин хоорондо Бейрут шадархи Хальде хотодо үнгэргэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүдэй гурбадахи шата үрэгүйгөөр дүүрэбэ. Урдахи заседаниинуудтал адли, хөөрэлдөөнүүдэй зүблэхэ зүйл тухай асуудал тэрэнэй шалтагаанинь болоһон байна. Израилиин сэрэгүүдые Ливанай газар дайда дээрэһээ дары түргөөр гаргаха тухай асуудалые нэн түрүүн зүбшэн хэлсэхэ шухала гэжэ Ливанай делегаци тоолоно. Хоёр оронойхоорондохи «эбэй договор» гэдэгээр тэрэниие батадхаха шухала гэжэ баталан, «харилсаагаа гуримшуулха» тухай асуудалые Израиль үсэд нэтэрүүгээр баадхана.

ХЭНШЬЕ, ЮУНШЬЕ МАРТАГДАХАГҮЙ

Нимэ гүйлтаа элирхэйлхэдэ, манай Богдан Хмельницкиин ордено 13-дахи гвардейскэ минометно Эльбингскэ Улаан тугта бригада тухай хэдэн үгөөр дурдалтай. Буряад ороной олон тоото түлөөлэгшэд, Базаров, тэрэ тоодо мүн бишье, тус бригадын бүридэлдэ оролсоhон гэшүүдбди. Севастопольдо дүтэхэнэ Бельбегскэ рай ондо болоhон шанга тулалдаан мартагдашагүй. Манай бригада гэнтын добтолго хэжэ, түрүүшын шанга солхито үгэдэг заншалтай hэн.

НҮХЭРӨӨ ДУРСАХАДАМ...

Манай подразделениин гвардиин сержант, комсомолец Базаров тухай «Нютагаймнай хүбүүнэй hүүлшын байлдаан» гэhэн статья хэблэлдэ толилогдоо hэн.

Энэ сэрэгшын дайшалхы зам тухай дахин дурдалтай. Юуб гэхэдэ, дайшалхы нүхэдынь тэрээн тухай саг үргэлжэ дурсадаг. Гэбэшье он жэлнүүдэй самаряан соогуур нэрэ, обогыень мартажархиhан байха юм. Харин бүри hаяхана, 1982 оной ноябрь hарада, СССР-эй Оборонын министерствын Түбэй архивhаа тэрээн тухай мэдээсэл ерээ. Буряадай АССР-эй Загарайн районой «Красное производство» гэhэн промартельдэ ажаллаhан Цыден Семенович Базаров энэ хүмнай мүн байгаа. Цыден Базаров 1924 ондо түрэhэн гэжэ намтар соонь бэшэгдэнхэй юм.

Ямар зорилготойгоор эдэ бүгэдые тодорхойлообиб гэхэдэ, Ц. С. Базаровай түрэл гаралые олохо хүсэлэнтэйб. Эхэ ороноо аршалан, баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшые мэдэхэ дүтын хүн зон, түрэлынь байгаа hаа, иимэ адресаар мэдүүлыт гэжэ гуйха байнаб:

670034. г. Улан-Удэ, ул. Хахалова, 5 кв. 45 Буяеву Р. В.

Дайсадые томо буунуудаараа пүрдөөн сухарюулжа, гвардейскэ, стрелково 1-дэхи корпусто харгы гаргажа үгэдэг бэлэйбди. Үндэр добуунуудай саана мэхэтэй шадамараар бэеэ нюужа, шэбээлhэн фашистнарай дайшалхы байдалда булюу арга боломжонуудтай байhаниинь ойлгосотой. Эгээл эндэ сэрэгшэн Базаров дайсанай харата hомондо дайруулан унаа hэн.

Манай часть 4-дэхи Украинска фронттой суг дабшажа, олон тоото стрелково соединени болон арминуудай хүсэ шадалынь дэмжэлсэдэг байгаа. Ингэжэ Донбасс, Таври, Перекоп, Сиваш, Днепр шадархи газар, Крым сүлөөлэгдэhэн түүхэтэй. Мүхэшэгүй зориг гарган дайлалдаhан олон тоото нүхэднай дайнай полиhоо бусаагүй. Тэрэ тоодо Буряад оронойнмай хүбүүн, комсомолец Базаровай арюун нэрэ арад зоноймгоо зүрхэ, сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэ, тэрээн тухай дурасхаал нангин байха ёhотой. Юуб гэхэдэ, ами наhаяа хайрлангүй, «хүрин тахалые» саралсаа бшуу.

Р. БУЯЕВ,
отставкада гараhан подполковник.

ДОСААФ-ай СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛА

Арми, авиаци болон флодто туhалха бүлгэмэй ябуулдаг хүдэлмэри үргэн ехэ, олон шэглэлтэй байдаг. Ажалшад, залуушуулые сэрэгэй хэрэгтэ hургаха, патриотическа үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ, арадай ажахыда шухала техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, элдэб түхэлэй техническэ ба сэрэгэй бодото спортоор хүдэлмэри ябуулжа байна. ДОСААФ-ай бүхэсоюзна IX съезд ерэхэ жэлэй февральда болохо. Энэ съездэдэ бэлэдхэлэй ямараар ябажа, оборонно бүлгэмэй эхин, районно, городской, окружной, областной, хизаарнуудай, республиканска эмхинүүдтэ тоосоонууд ба hунгалтын хэр зэргэр үнгэргэгдэжэ байhан тухай, саашадаа шиидхэгдэхэ зорилгонууд тухай СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Герой флодой адмирал Ш. М. Егоров ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын, партиин ЦК-гай Пленумүүдэй табиhан эрилтэнүүдтэ ... Тоосоото hунгалтын суглаанууд, конференцинүүд дээрэ тусхайлан тэмдэглэhэнэй ёhоор, тэдэ эрилтэнүүдые бэелүүлхын тула ДОСААФ-ай бүхы шатын бүлгэмүүдтэ эмхидхэлэй, политическэ ба хүмүүжүүлхы ехэ хүдэлмэри ябуулха, урдахи зорилгонуудаа комплексноор шиидхэхэ болоно. Энэ талаарнь абажа хараhада, Москвагай, Ленинградай, Украинын ба Белоруссиин ССР-нүүдэй ДОСААФ-ай эмхинүүдэй ябуулдаг хүдэлмэри hайшаалтай байна.

Москвагай ЗИЛ-эй (автозаводой) эхин эмхиин тоосоото hунгалтын конференцидэ hаяхан би байлсаа hэм. ... ба ажалай ветерануудтай залуушуулай хэдэн зуун уулзалга болон суглаанууд, сэрэгэй-патриотическа асуудалнуудтай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэhэн, лекцинүүд уншагдаhан байна. Дурсагдаhан хугасаа соо спортын-техническэ ба сэрэгэй бодото тодорхой элдэб түхэл шэнжэтэй hорёо мүрысөөнүүдтэ 28 мянга гаран хүн хабаадаа. 60 мянга шахуу хүн ГТО-гой значкистнууд, 5450 хүн разрядуудтай болоо, бүлгэмэй хэдэн зуун гэшүүд сэрэгэй техническэ мэргэжэлнүүдые шудалаа. Тобшолон хэлэбэл, ЗИЛ-эй эхин эмхи оборонно-ниитын хүдэлмэриин ёhото түб болонхой.

ДОСААФ-ай хүдэлмэрилэгшэдэй, олон миллион эдэбхитэдэй оролдолго хүсэлэлгэнүүдэй ачаар сэрэгэй-патриотическа hуралсалай хүдэлмэриин научна хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ, тэрэнэй үрэ нүлөөе ерьбэдхэхэ, бүри тодорхой болгохо, общественэ ажабайдал хэрэгүүдтэй холбоо улам hайжаруулха зорюулагдаха ёhотой.

Арми ба флодто алба хэхэ залуушуулые бэлдэхэ, үнэн сэхэ мэргэжэлтэй, техникэ hайн мэдэхэ хүнүүдээр сэрэгэй олон кораблнуудые хангаха хүдэлмэри Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй туhалагша ба резерв болгошо оборонно бүлгэмэй ажал ябуулгада шухала hуури эзэлнэ. ДОСААФ-ай hуралсалай эмхинүүдтэ призывнигүүдые hургахаhаа гадна, мүн тэдэнэй бэе махабадые шамбай шанга болгодог, сэрэгшэдэ шухала ёho гуримай, оюун мэдэрэлэй талаар зохихо онол олгодог байха юм.

Арми болон флодой дайшалхы бэлэн байлгын хэм хэмжээн саг үргэлжэ дээшээ болохо ёhотой гэжэ партиин съезднүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор, ороной оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай партийна документнүүд соо хэлэгдэнэ. Сэрэгэй hуралсалда шадабари мэргэжэлые улам нарижуулан hайжаруулха хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандаха, эдэниие саг үргэлжэ эрхилхэ, тиихэдээ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй урда табигдадаг эрилтэнүүдэй улам ехэ боложо байhые хараада абаха шухала. Тиигээд байбал, эдэ хүсэнүүд хэзээдэшье гэнтэ дээрээ ортохогүй.

Дурсагдаhан эрилтэнүүдые үндэhэн болгон, ДОСААФ-ай эмхинүүд сэрэгэй албанда татагдаха залуушуулай дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ улам hайжаруулха зэргэтэй. Тиимэл ушарhаа энэ хүдэлмэри эмхидхэгшэд өөhэдынгөө мэдэсэ, мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэреэ эрдэм ухаанай заабариин үндэhөөр ябуулна.

Арадай ажахыдашье хүдэлмэрилхэ техническэ олон янзын мэргэжэлнүүдтэй кадрнуудые бэлдэлгын хэрэг саашадань үргэдхэхэ ба hайжаруулха гэжэ партиин XXVI съездын баталан абаhан, КПСС-эй ЦК-гай майн ба ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр гүнзэгырүүлэгдэhэн СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын программа хараална.

Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ арга боломжо ороной бүхы районуудта бии, hуралсалай эмхинүүд, спортын-техническэ клубууд болон курсанууд ДОСААФ-ай томо эхин эмхинүүдэй дэргэдэ хүдэлмэрилдэг. Гэхэтэй хамта СССР-эй Эдеэ хоолой программатай зохилдуулан, хүдөөдэ ажаллаха техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

Тоосоото hунгалтын суглаанууд, конференцинүүдтэ бэлдэхэ, үнгэргэхэ үеэр ДОСААФ-ай ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдтэ ехэ анхаралай хандуулагдадаг байhаниинь элитэ. Партийна ехэ хуралдаануудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тухай, СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан түсэбүүд ба социалис уялгануудые дүүргэхэ тухай, эхин эмхинүүдые оборонно-ниитын хүдэлмэриин бодото түбүүд болгохо тухай тодорхой хөөрэлдөөн болоно. Манай хэдэ мянган эмхинүүд тиимэ түбүүд болонхой.

ДОСААФ-ай эмхинүүдэй урда табигдаhан бүхы зорилго-

Нютаг нютагай hонин

Хурамхаанай ан олзоборилдог ажахын суута ангуушан Иван Фёдорович Бельков хүбүүдтэеэ хамта хүбшэ тайгадаа гаража, шэнэ жэлэйнгээ агнуури эхилбэ. 1983 онойнгоо түсэбтэ даабаринуудые уридшалан дүүргэхэ зорилго тэрэ урдаа табинхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Ф. Бельков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮЛҮҮЛХЭНЬ

Улаан-Үдын нэгэдэхи горпищеторгын эдеэ хоолой 47-дохи магазинай З. А. Рызовагай хүтэлбэрилдэг коллектив түрүүшүүлэй тоодо ородог. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр горпищеторгын коллективүүд тус магазин сооhoo хоёрдохи hуури эзэлбэ. Харин эдеэ хоолой магазинуудай дундаhаа түрүү hуурида гараад, горпищеторгын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, мүнгэн шанда хүртэбэ.

Наймаалагшад Н. И. Яковлева, Т. Н. Лескова, кассиршалгагша А. Г. Катаманова, хүдэлмэришэн А. И. Шималюкайте болон бусад Барилгашадай проспектдэ ажаhуудаг хүн зоной баяр баясхаланда ходо хүртэдэг. Тэдэнэй магазинда ороходо, саг үргэлжэ сэбэр, hаруул, гуримтай байдаг. Магазиниие даагша З. А. Рызова худалдаа наймаанда гушаад жэлдэ хүдэлнэ. Баян дүршэлтэй Зоя Андреевна худалдан абагшадта хододоо урихаар хандадаг, тэдэнэй эрилтэнүүдые саг соогоо дүүргэхые оролдодог.

Эдэй эрьесын үнгэрэгшэ hарын түсэбые сүм дүүргэжэ, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхын тула наймаалагшад шармайнад.

Б. СОТНИЧ.

ХАРИЛСАА ХОЛБООГОО ҮРГЭДХЭНЭ

— Хани барисаанай долоон хоног Улаан-Үдын бүхы hургуулинуудта үнгэргэгдөө. «Бүхы республикануудай октябрятанууд эбтэй эетэй үхибүүд юм» гэжэ түрүүшын hайндэр нэрлэгдээ hэн. «Манай Эхэ орон Советскэ Союзаар» гэhэн маршрудаар аяншалга hонирхолтой байгаа. Эдир интернационалистнуудай hайндэр долоон хоногые түгэсхөө, — гэжэ Постышевой нэрэмжэтэ пионернүүдэй байшангай «Глобус» гэhэн интернациональна хани барисаанай клубые даагша О. Г. Николаева хөөрөө hэн.

СССР-эй 60 жэлэй ойдо үхибүүдэй зорюулhан үшөөшье олон хэмжээнүүдые дурдамаар. «Глобусой» хүдэлмэридэ хабаадалсадаг 40-өөд үхибүүд — гол түлэб hургуулинуудай дэргэдэхи интернациональна хани барисаанай клубуудай президентнүүд түрэл оронойнгоо олон ондоо хото, hууринуудhаа эдиршүүдтэй бэшэлсэдэг. hаяерэhэн бэшэгүүдэй конвертнүүдые абажа харанабди. Грозный, Львов, Махачкала, Кемерово, Харьков хотонуудhаа, Кустанайска, Томско, Тернопольско, Смоленскэ областьнуудай hууринуудhаа СССР-эй алдарта ойгоор, Шэнэ жэлээр амаршалганууд ерэнхэй. Жэшээлхэдэ, Львов хотын эдиршүүд интернациональна хани барисаанай хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай тобшохоноор бэшэг соогоо дуулгана. Тиихэ зуураа Эстоноор айлшалhан, «Хэзээдэ мүнхэ Г. Димитров» гэhэн викторинада илаhан тухайгаа үхибүүд сэдьхэлээ ханангяар бэшэнэ.

— Хилын саанахи гүрэнүүдэй hурагшадтай холбоотой гээшэ гүт? —гэhэн асуудалдамнай О. Г. Николаева иигэжэ харюусаба:

— Гол түлэб Болгариин Перник, ГДР-эй Битерфельд хотонуудай hурагшадтай «Глобусой» гэшүүд холбоотой. Буряад орон, Байгал далай тухайгаа тэдэнэр болгар, немец нүхэдтөө бэшэдэг юм.

Интернациональна хани барисаанай хүдэлмэри эрхимээр ябуулдаг hургуулинууд сооhoo Улаан-Үдын 35-дахи, 48-дахи, 4-дэхи, мүн 1-дэхи республиканска интернат-hургуулиие нэрлэмээр. Эндэхи клубуудай хүтэлбэрилэгшэд Т. А. Чантуридзе, Г. В. Бирюкова, С. А. Кирюшин, О. Л. Тогоноева гэгшэд эдиршүүлэй үүсхэл hонирхолые бадараажа шададаг, интернациональна, патриотическа мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ зуураа, ажабайдалда эдэбхитэй хараа шэглэл баримталхыень hургадаг байха юм.

«Глобусой» гэшүүд СССР-эй алдарта ойтой, Шэнэ жэлтэй холбоотой амаршалгануудые үетэн нүхэдhөө — эдир интернационалистнуудhаа абажа баясаа юм.

Г. ТУРТУЕВА.

АЯНАЙ ХОЛОДО...

Үхибүүдэй hуралсалай хахад жэл үнгэржэ, үбэлэй амаралтын үдэрнүүдтэ Железнодорожно районой дунда hургуулинуудай hурагшад аянда мордобо.

46-дахи дунда hургуулиин 7-дохи «б» классай эдэбхитэйшүүл, «Юность» гэhэн үхибүүдэй клубай гэшүүд болон 5—6-дахи класста hурагшадай суглуулагдамал командын хоккеистнүүд дунда hургуулиин болон үхибүүдэй клубай спортивна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадаhанай түлөө Новоселенгинск путёвкоор ошохо эрхэдэ хүртэбэ. Г. Н. Нестеревагай хүтэлбэри доро 30 үхибүүд декабристнуудай дурасхаалта газарнуудые, музейнүүдые үзэхэнь.

65-дахи дунда hургуулиин 10-дахи класс үбэлэйнгөө амаралтые ниислэл Москва хотодо үнгэргэхэнь. Тус класс 1-дэхи классhаа номдоо оролдосотой, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр харуулжа, мүнөө Н. И. Слугинагай хүтэлбэри доро hургуулиин эрхим коллективүүдэй нэгэн болонхой. Декабриин эхеэр үнгэрhэн түрэлхидэй суглаанай шиидхэбэреэр 10-дахи классай hурагшад бүхэли декабрь hарын туршада сүлөө сагтаа бэшэгүүдые илгаалгын хүдэлмэри хэжэ, путевкын мүнгэ олоо юм. Тэдэнэр Москваhаа бусахадаа, стенд, планшедүүдые бүтээжэ, эхин классуудта Москва тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм.

Манай корр.

ГАИ-гай экран

Үнгэрэгшэ долоон хоногой туршада харгы замай дүримые хазагайруулhан 1093 ушарые харгын дүрим сахидаг албанай хүдэлмэрилэгшэд элирүүлээ, халамгайшагаар ябаhан 37 машинын жолоошод баригдаhан байна. Мүн лэ энэ хугасаа соо республикымнай харгынуудта 9 усал боложо, 1 хүн наhа бараа, 8 хүн ехээр гэмтээ.

Халамгайгаар, hогтуугаар автомашина жолоодохо гээшэ хорюултай гэжэ мэдэжэ байжа, зарим жолоошодой тэрэниие хазагайруулха ушар ехэ гэмтэ ябадалаар дүүрэнэ. Тон иимэ ушар «Бурводстройн» автобазын жолоошон В. Клейменовтэй болоо. hогтуугаар «Жигули» машиные сэхэ урдаhаань мүргэжэрхихэдэнь, жолоошониинь тэрэ дары наhа бараа.

Гусиноозерскдо «ЗИЛ» түхэлэй автомашиные халамгайгаар жолоодожо ябаhан Н. Кашпилович «Москвич» машиные дайражархёо. Хүнгэн автомашиные заhабарида оруулха баатай болоо.

ГАИ-гай ЭКРАНАЙ МҮРӨӨР

ГАИ-гай захиргаанай комисси харгын дүрим хазагайруулhан гуша гаран жолоошодой хэрэгүүдые хаража үзөөд, 13-найнь машина жолоодохо эрхын үнэмшэлгые абаба. Тэдэнэй тоодо: А. Кобылкин (нарин сэмбын комбинат), И. Кондратьев (УМС-2), П. Арефьев (ТП-1 СХТ), А. Рудых (УГАП-3), хубиин автомашинын жолоошод: Ф. Гребенщиков, В. Кузнецов болон бусад бии.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

БАРИЛДААНАЙ ХИБЭС ДЭЭРЭ

Дүрэ булялдалгын барилдаагаар физкультура болон спортын республиканска комитедэй дэргэдэхи спортын мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулиин (ШВСМ) түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо.

Спортын табан бүлгэмэй 60 гаран барилдаашад энэ мүрысөөндэ хабаадаhан байгаа. Залуушуул мэргэжэл шадабаряа мүрысөөнhөө мүрысөөндэ дээшэлүүлжэ байhанаа гэршэлэн харуулаа.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ Улаан-Үдын районой түлөөлэгшэ В. Егоров hайн hорилго бэлэдхэлтэй байжа, ШВСМ-эй чемпион болобо. «Урожай» бүлгэмэй тренер спортын мастер Лубсан Айсуев удаадахи шэгнүүртэ илалта туйлаа.

«Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэд спортын мастернууд Буянто Дашибальжиров Владимир Актинов гэгшэд удаадахи шэгнүүрнүүдтэ шалгарhан байха юм. «Трудовые резервы» бүлгэмэй суглуулагдамал командын гэшүүн, спортын мастер Гэрэл Цындымеев 68 килограммай шэгнүүртэ түрүү hуури эзэлбэ.

Нёдондо жэлэй Европын чемпион, уласхоорондын классай спортын мастер Борис Будаевай хибэс дээрэ гаража барилдахадань, хүн бүхэн урмашан баярладаг гээшэ. Энэшье удаада тэрэ гоё hайханаар наадажа, суглаарагшадай зүгhөө нэгэйтэ бэшэ альга ташалгаар угтагдаhан байна. Тэрэ 74 килограммай шэгнүүртэн соохоо илаа.

Николай Бураев хэдэн илалта туйлажа, 82 килограммай шэгнүүртэ шалгарба. Удаадахи шэгнүүртэ залуу барилдаашан Сергей Пашинский эдэбхитэй hайнаар барилдажа, түрүү hуури эзэлhэн байха юм. Хүндэшэг шэгнүүртэ залуу барилдаашан Н. Иванов эрхимлэжэ, ШБСМ-эй чемпион болобо.

* * *

Эдиршүүлэй дунда дүрэ булялдалгын барилдаагаар «Буревестник» бүлгэмэй России соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Тамбов хотодо үнгэргэгдөө. Арбан табан область, хизаар болон автономито республикын энэ бүлгэмэй 150 шахуу барилдаашад хаба шадалаа туршаhан, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлhэн байна.

Улаан-Үдын районой суглуулагдамал команда (ахалагша тренерынь спортын мастер Мэлс Балдаев) эндэ яhала эдэбхитэй hайнаар барилдажа, табадахи hуури эзэлбэ.

Хубиин тоосоогоор Сережа Гомбоев «Буревестник» бүлгэмэй России соведэй чемпион болоо. Витя Монсонов, Женя Жуков мүнгэн медальнуудаар шагнагдаба. С. Надмитов, Г. Дабаев, А. Цурбуев, А. Жуков гэгшэд гурбадахи hууринуудта гараhан байха юм.

* * *

Классическа барилдаагаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн технологическа институдай спортзал соо болобо. Арбан командын 110 гаран барилдаашад хабаадаа.

Яруунын районой Үльдэргын дунда hургуулиин багша В. Б. Цыренжаповай hурган хүмүүжүүлдэг эдир барилдаашад дундуур наhанай бүлэгтэ онсо шалгараа гээд тэмдэглэлтэй. Энэ hургуулиин гурбан барилдаашад, тусхайлбал, Ч. Борбоев, А. Жамбалов, Р. Лыктыпов гэгшэд илажа гарабад. Үшөө хэдэн хүн шангай hууринуудые эзэлhэн байна.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ И. Волков («Динамо»), В. Тарасов (Эрхүү), Д. Климкин, А. Матюков (хоюулаа 7-дохи ДЮСШ-hаа), С. Кураев («Ермак», Ангарск), Ф. Регабакиев («Урожай», Эрхүү), Н. Жаворонков («Труд»), А. Ананченков («Урожай», Эрхүү), В. Тушемилов («Динамо») гэгшэд илалта туйлабад.

Аха наhанай бүлэгтэ Д. Дылгыров (ДЮСШ-7), С. Суворов («Сибиряк», Ангарск), А. Карпов («Буревестник», Эрхүү), Н. Ильков («Сибиряк», Ангарск), С. Гагиев, А. Кушеев (хоюулаа 7-дохи ДЮСШ-hаа), А. Ескин («Политехник», Эрхүү), А. Рыжиков (ДЮСШ-7) гэгшэд нэгэдэхи hууринуудта гараа.

Аха наhанай бүлэгтэ 7-дохи ДЮСШ-гай суглуулагдамал команда илаба. «Сибиряк» (Ангарск) — хоёрдохи, «Политехник» (Эрхүү) гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байна.

Р. Лыктыпов, Н. Ильков — эгээл гоё hайхан арга дүрэтэй, С. Гагиев, В. Тарасов гэгшэд илалта туйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байhанайнгаа түлөө тусхай шангуудта хүртэбэ.

Манай республикын эдир барилдаашад — «классигуудай» мэргэжэл шадабариин hулашаг байhые мүрысөөн элирхэйлэн харуулаа. Тренернүүд болон мэргэжэлтэд мүрысөөнэй дүнгүүдhээ зохихо тобшолол хэхэ бээзэ гэжэ hанагдана.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Тэмсэл улам шангадана

Шатараар Улаан-Үдэ хотын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн ЛВРЗ-гэй спортклуб соо боложо үргэлжэлhөөр.

Зургаадахи наадандa спортын мастерта кандидат Баир Митыпов Павел Кликуновтой уулзахадаа, заабол илалта туйлахые оролдонгүй, түргөөр тэнсэшэhэн байгаа. Тиигэжэ Б. Митыпов 5,5 очкотойгоор түрүү hуури эзэлжэ ябана.

А. Андреев — Н. Брылев хоёрой парти шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, суглаарагшадай анхарал татаба. Тэдэнэр урданай энэдхэг хамгаалалта наадаhан байгаа. Партиин тэн үедэ хараар наадагшань үлүү хүбүүтэй болобо. Уданшьегүй энэ хүбүүнэйнь бэрсэдэ дүтэлхэдэнь, А. Андреев нүхэрөө илалтаарнь амаршалха ушартай болоhон байха юм. Энэ хадаа республикын чемпионой хоёрдохи урагшагүйдэлгэ болоно.

А. Раднаев — М. Леонов хоёрой парти мүн лэ шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. М. Леоновой бодонуудай хюлгын тэгэн дундуур сүмэрэн ороходонь, А. Раднаев часыгаа зогсообо.

А. Доржиев — В. Залкинд хоёр сицилианска хамгаалалтада Найдорфын вариантые наадаhан байгаа. Эндэ А. Доржиев hүбэлгэн бэрхээр наадажа, нүгөөдынгөө ноёые хүшэр хүндэ байдалда оруулба. Угайдхадаа, хараар наадагшань цейтнодто орооhон байха юм. Сагаа үлүүсэ ехээр гаргашалhан В. Залкинд шүүгдэшоо.

Бартыков — Шагдыров хоёр сицилианска хамгаалалта наадаба. Шагдыров хюлгын тэг дундуур эдэбхитэйгээр наадажа, бодоёо үгөөд, хоёр хүбүүгээр үлүү болоhон байгаа. Гэбэшье илалта туйлахын тула хараар наадагшань болгоомжотой нарин байха ёhотой hэн. Энээниие hайнаар ойлгоhон Шагдыров наринаар наадажа, илалта туйлаа.

Ю. Барнаков — Н. Матвеевые, С. Прутовой — Б. Шойжинимаевые, Ж. Шандибаев — Э. Хангаловые, А. Митупов — В. Раднаевые, Ю. Бартыков — В. Талхановые, В. Хаханов — Ю. Сысоевые шүүбэ.

Н. Брылев 5 очкотойгоор хоёрдохи hуури эзэлнэ. Ю. Барнаков, П. Кликунов, М. Леонов гэгшэд тус тустаа 4,5 очкотой болонхой. А. Андреев, В. Арсентьев, А. Доржиев, В. Максимов гэгшэд тэдэнэрhээ хахад очкогоор гээгдэнэ.

В. ХАХАНОВ.

ШЭНЭ МАСТЕРНУУД

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физическэ культура ба спортын комитет манай нютагай хүбүүдтэ — «Трудовые резервы» бүлгэмэй тренер Николай Суворовто, энэ бүлгэмэй инструктор Владимир Ковалевто хүнгэн атлетикээр СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэ олгобо.

Н. Суворов «Захмет» бүлгэмэй республиканска соведэй шанда хүртэхын түлөө Чарджоу хотодо үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ арбан зүйлөөр хабаяа туршахадаа, 7515 очкотойгоор түрүү hуури эзэлээ hэн. Суворов хадаа Буряадай АССР-эй оло дахин чемпион, рекордсмен, Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөнүүдтэ шанда хүртэгшэ, командна тоосоогоор РСФСР-эй чемпион болоно. Залуушуулай дунда хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ бронзо медаляар шагнагдаhан хүн. Суворов — хүнгэн атлетикын арбан зүйлөөр манай республикын түрүүшын мастер мүн. РСФСР-эй габьяата тренер Б. В. Мироманов тэрэнэй амжалтада габьяатай.

Владимир Ковалев хүнгэн атлетикээр Киевтэ үнгэргэгдэhэн ороной чемпионадта 800 метрэй урилдаанда 1 минута 48,71 секунда саг харуулжа, спортын мастерай норматив дүүргээ hэн. Тэрэ республикынгаа оло дахин чемпион, рекордсмен юм. Владимир РСФСР-эй болон зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ илажа гараhан, шанда хүртэhэн байна.

СССР-эй чемпионадуудта 4x 100 метрэй эстафетэ дамжуулгатай мүрысөөндэ В. Ковалев хоёр дахин мүнгэн медаляар шагнагдаhан байгаа. Тэрэ РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн юм. РСФСР-эй габьяата тренер В. Д. Домнин тэрэниие hурган hоридог.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА. 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2 68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52 секретариат —2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская —2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурят... делам издательств полигр... ной торговли.
Н-03308. Заказ № 4.